

Letno poročilo o delu Knjižnice Litija - 2024

Za ustanovitelje:
Občino Litija
in
Občino Šmartno pri Litiji

Odgovorna oseba: Andreja Štuhec, direktorica

1. UVOD	3
2. OSEBNA IZKAZNICA SPLOŠNE KNJIŽNICE	3
3. PREDSTAVITEV SPLOŠNE KNJIŽNICE	3
Podrobnejša predstavitev	4
4. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2024	5
4.1. Zakonske in druge pravne podlage	5
4.2. Dolgoročni cilji splošne knjižnice	6
4.3. Letni cilji splošne knjižnice	6
4.4. Ocena uspeha pri doseganju ciljev	7
4.4.1. Uporabniki, dostopnost knjižnice in storitev in obisk knjižnice	7
4.4.2. Člani knjižnice	8
4.4.3. Gradivo	10
4.4.4. Izposoja	13
4.4.5. Informacijska služba	15
4.4.6. Prireditvena dejavnost	16
4.5. Letni program v okviru izvajanja javne službe knjižnične dejavnosti	17
4.5.1 Letni program v okviru izvajanja storitev na trgu	18
5. TEŽAVE PRI IZVEDBI PROGRAMA	18
6. POSEBNOSTI LETA 2024	18
7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA	19
8. VPLIV DELOVANJA KNJIŽNICE NA DRUGA PODROČJA	19
9. KADROVANJE IN ZAPOSLENI V KNJIŽNICI	20
9.1 Predstavitev zaposlenih po poklicih in področjih dela	20
Analiza kadrovanja	21
Ostale oblike dela	21
9.2 Izobraževanje	21
9.3 Dejavnosti, oddane zunanjim izvajalcem	21
10. KRAJEVNA ENOTA ŠMARTNO	22
11. KOLEKCIJSKA POTUJOČA KNJIŽNICA	23
12. INVESTICIJE	23
13. PROJEKTI	24
Ikt oprema	24
Projekti spodbujanja bralne kulture	24
Domoznanski projekti	25
Prostovoljstvo	26
14. SODELOVANJE	26
15. OBJAVE KNJIŽNICE IN KNJIŽNICA V MEDIJIH	27
16. ZAKLJUČEK	28
B: RAČUNOVODSKO Poročilo	29-38

A – POSLOVNO POROČILO

1. UVOD

Delovanje in poslovanje knjižnice v letu 2024 je potekalo dokaj usklajeno z načrti in pričakovanji.

Dosegli smo visoko realizacijo načrtovanega programa (bralna kultura, kazalci), kot tudi drugih ciljev (upravljanje, izvedba investicij). Želeli bi si le oprijemljivejših rešitev na področju reševanja prostorskih težav knjižnice, a verjamemo, da se bodo slej ko prej nakazale primerne rešitve.

Dobro delo in prizadevanja glede bralcev in obiskovalcev knjižnice so razvidni tudi iz kazalcev poslovanja oz. merilnikov uspešnosti, ki jih podrobno analiziramo v tem poročilu.

2. OSEBNA IZKAZNICA SPLOŠNE KNJIŽNICE

IME: KNJIŽNICA LITIJA

SEDEŽ: Parmova ulica 9, 1270 Litija

MATIČNA ŠTEVILKA: 1917269

DAVČNA ŠTEVILKA: 16672500

ŠTEVILKA TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA: SI56 011006000069087

ŠIFRA PRORAČUNSKEGA UPORABNIKA: 38210

TELEFON 01/8980 580, 051 395 090

SPLETNA STRAN: www.knjiznica-litija.si

USTANOVITELJ: Občina Litija (73,6 %) Občina Šmartno (26,4 %)

DATUM USTANOVITVE: 17.1.2004

DEJAVNOSTI: hramba, izposoja, nakup knjižničnega gradiva, dejavnost izobraževanja, vzgoje in kulture, širjenje bralne kulture, prireditvena dejavnost, skrb za kulturno dediščino, vseživljenjsko učenje, domoznastvo oz. lokalne študije.

ORGANI SPLOŠNE KNJIŽNICE:

Svet zavoda Knjižnice Litija (7 članov: 2 predstavnika zaposlenih, 3 predstavniki Občine Litija, 1 predstavnik Občine Šmartno pri Litiji, 1 predstavnik zainteresirane javnosti) – v letu 2024 so bili v četrtem letu svojega mandata (iztek: dec 2025)

Direktor/ica knjižnice – Andreja Štuhec, v letu 2024 vodi knjižnico tretje leto svojega četrtega mandata (iztek 31.12.2026)

3. PREDSTAVITEV SPLOŠNE KNJIŽNICE

Knjižnica Litija je samostojni javni zavod od leta 2004, pred tem je bila del večjega zavoda. Skladno s svojim poslanstvom knjižnica zbira, obdeluje, hrani, vzdržuje, predstavlja in posreduje knjižnično gradivo in informacije, omogoča dostop do elektronskih virov informacij, sodeluje v vseživljenjskem učenju, pridobiva in izobražuje uporabnike knjižnice, izvaja informacijsko opismenjevanje, organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle. Zelo aktivno se vključujemo v promocijo lokalne dediščine, predvsem v sodelovanju z drugimi ustanovami in društvi.

Naši uporabniki so občani obeh občin, šolajoča se mladina in odrasli (IC Geoss) – to je okoli 22.000 potencialnih uporabnikov. Knjižnična mreža je ustrezno razvita; naša pomanjkljivost je premajhna osrednja knjižnica v Litiji, urediti moramo tudi razmerje med zaposlenimi bibliotekarji in ostalimi zaposlenimi strokovni delavci.

Podrobnejša organizacija Knjižnice Litija

Knjižnica izvaja svojo dejavnost v 2 stacionarnih enotah: Litija in Šmartno pri Litiji in 12 izposojevaliških kolekcijske potujoče knjižnice – ki predstavlja našo tretjo enoto knjižnice (v Občini Litija: Jevnica, Vače, Sava, Polšnik, Dole (do 30.6.), Gabrovka, Kresnice; v Občini Šmartno pri Litiji: Primskovo, Kostrevnica, Dom Tisje, Štangarske Poljane in v Javorju).

Knjižnično delo je organizirano v petih oddelkih:

- oddelek za odrasle s čitalnico,
- oddelek za mladino s čitalnico,
- oddelek za nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva,
- oddelek potujoče knjižnice in premičnih zbirk,
- domoznanski oddelek,
- ter v upravno-administrativni službi.

V skladu z uredbo o osnovnih storitvah knjižnic je knjižnica dolžna izvajati osnovne storitve za uporabnike brezplačno, zaračunava lahko članarino uporabnikom, ki si želijo knjižnično gradivo izposoditi na dom, in zamudnino, če uporabniki gradiva ne vrnejo pravočasno.

V osrednji knjižnici v Litiji izvajamo **skupne naloge za celotno mrežo knjižnice:**

- strokovno in organizacijsko vodenje zavoda,
- nabava novega knjižničnega gradiva,
- računovodska, kadrovska, upravna dela,
- strokovna (vsebinska in zaščitna) obdelava knjižničnega gradiva,
- medknjižnična izposoja,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- priprava na prireditve, obveščanje,
- domoznanske aktivnosti – digitalizacija gradiv in vnos na portale, zbiranje podatkov, pisanje zgodb, urejanje vsebin, dopolnjevanje biografskega leksikona.

V obeh enotah Litija in Šmartno pri Litiji izvajamo naslednje dejavnosti:

- izposoja in svetovanje pri izboru knjižničnega gradiva na dom ali v čitalnici,
- rezerviranje knjižničnega gradiva,
- uporaba tehnične opreme namenjene uporabnikom,
- dostop do interneta in do javnih elektronskih virov in njihova uporaba,
- uporaba knjižničnih katalogov in vzajemnega kataloga,
- posredovanje informacij o gradivu in iz gradiva,
- predstavitveni ogledi knjižnice,
- vrtec in šola na obisku (tematske biblio-pedagoške ure),
- organiziranje razstav,
- pridobivanje novih uporabnikov knjižnice,
- ure pravljic in igralne ure,
- srečanja z ustvarjalci, predstavitve knjig, razgovori o novih knjigah,
- strokovna in potopisna predavanja, dejavnosti za vseživljenjsko učenje (U3);
- usposabljanje uporabnikov za uporabo knjižnice, iskanje gradiva ter informacijskih virov;
- informacijsko opismenjevanje za mladino in odrasle,
- dopolnjevanje in oblikovanje domoznanske zbirke,
- mentorstvo študentom bibliotekarstva.

V izposojevaliških kolekcijske potujoče knjižnice poteka:

- izposoja in svetovanje pri izboru knjižničnega gradiva na dom ali v čitalnici,
- rezerviranje knjižničnega gradiva,
- občasne ure pravljič in igralne ure in srečanja z ustvarjalci, literarne prireditve, predavanja, delavnice.

Vodstvo splošne knjižnice

Knjižnico v svojem četrtem mandatu vodi direktorica Andreja Štuhec, dipl. univ. nov., višja bibliotekarka. Med zaposlenimi sta dve vodji oddelkov: Vesna Burja, samostojna knjižničarska referentka zadolžena za usklajeno delovanje dislociranih enot, ter Tatjana Renčelj, samostojna bibliotekarska sodelavka, zadolžena za nabavo gradiva in mladinski oddelek.

4. POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2024

4.1 Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje splošne knjižnice

a) Zakonske podlage za izvajanje dejavnosti splošne knjižnice:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00-ZPDZC, 127/06-ZJZP)
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 - ZUJIK)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94, 22/00 - ZJS in 96/02, 111/13 - ZUJIK),
- Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS), Ur.l.RS, (95/24).

b) Zakonske in druge pravne podlage za pripravo letnega poročila:

- Zakon o javnih finančah (Uradni list RS, št. 11/11-UPB4, 110/11-ZDIU12, 46/13-ZIPRS1314-A, 101/13-ZIPRS1415, 101/13) s spremembami;
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2021 in 2022 (Uradni list RS, št. [174/20](#), [15/21](#) – ZDUOP, [74/21](#), [172/21](#), [187/21](#) – ZIPRS2223 in [206/21](#) –
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C, 114/06-ZUE);
- Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 33/11);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07, 102/10);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 104/10, 104/11) s spremembami;
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13) s spremembami;
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06, 120/07, 112/09, 58/10, 97/12);
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13);
- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, 46/03);
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 117/02, 134/03, 108/13);
- Uredba o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (Uradni list RS, št. 97/09, 41/12);
- Pravilnik o določitvi obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu ter o določitvi nejavnih prihodkov pri izvajanju javne službe, ki se štejejo v prihodke iz prodaje blaga in storitev na trgu, v javnih zavodih, javnih skladih in agencijah na področju kulture ter na Radiu in televiziji Slovenija (Uradni list RS, št. 107/2009).

c) Interni akti splošne knjižnice

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda splošne knjižnice Knjižnice Litija (Ur.l.RS 3/04),

- Statut Knjižnice Litija (sprejet 24.2.2005),
- Pravilnik o računovodstvu (30.08.2020),
- Pravilnik o popisu (20.12.2010).

In drugi pravilniki, povezani z zakonitim poslovanjem knjižnice (osebni podatki, evidenca delovnega časa, mobing, varstvo pri delu itd).

d) Strokovno delovanje knjižnice urejajo še naslednje smernice, standardi, pravilniki, uredbe:

- Manifest UNESCO za splošne knjižnice,
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2020-2027,
- Standardi za splošne knjižnice, 2018-2028,
- The Public Library Service. IFLA/UNESCO Guidelines for Development. Muenchen. Saur 2001.
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, Ur.l.RS, 28/23.
- Uredba o spremembi Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic. Ur.l.RS 2022, št.162,
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic. Ur.l. RS 2003, št. 19,
- Pravilnik o razvidu knjižnic. Ur.l.RS 2003, št. 105,
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah. Ur.l.RS 2003, št. 88.

4.2 Dolgoročni cilji splošne knjižnice

Naš osnovni cilj je **povečanje dostopnosti knjižničnih storitev** našim uporabnikom, hkrati pa širiti kulturni vpliv na širšo lokalno skupnost in s tem povečevati rast kvalitete življenja.

Svoje dolgoročne cilje smo zapisali v Strateškem načrtu razvoja Knjižnice Litija 2021-2025; prioritete so naslednje:

- povečevati obseg **sredstev** za nakup gradiva (250 enot /1000 prebivalcev);
- **pridobiti primerne prostorske pogoje** v osrednji knjižnici za nadaljnji razvoj storitev knjižnice in te primerno opremiti,
- ohranjati in razvijati delovanje knjižnice v celotni mreži ter omogočati enakomerno dostopnost gradiva in storitev ter širiti članstvo.

6

Sprejeta vizija v strategiji 2021-2025:

Knjižnica bo prijazna in dostopna ustanova, ki bo uporabnikom omogočala izobraževanje, prijetno zapolnjevala prosti čas in socialne stike ter širila kulturno obzorje. S ponudbo bomo prepričevali k uporabi knjižnice in izboljševanju kvalitete življenja. Zaposleni bomo delovali za razpoznavnost in sprejetost v okolju.

4.3 Letni cilji splošne knjižnice po kazalcih poslovanja

kazalci, cilji	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024:23
število ur odprtosti (vse knjižnice)	3.048	3.948	4.790	4.956	4958	100
zaloga gradiva	100.376	100.495	102.151	104.011	104.790	101
nakup gradiva (brez e/audio)	3.737	3.716	3.584	3.601	3.625	100
obisk - fizični	40.414	49.039	58.893	67.280	69.977	103
izposoja	177.260	202.714	201.351	228.328	229.057	101
blagajna	14.935	21.682	23.895	23.847	24.123	101
število prireditev	110	111	232	238	289	120
obisk prireditev	4.367	6.497	10.790	12.545	13.043	105
aktivni člani	4.277	4.193	4.467	4.808	4.883	101
novo vpisani	280	380	582	658	545	82
število zaposlenih	11,5	11,5	11,5	12	12	100

4.4 OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU CILJEV

4.4.1 Uporabniki, dostopnost knjižnice in storitev ter obisk

Knjižnico uporabniki obiskujejo zaradi različnih potreb.

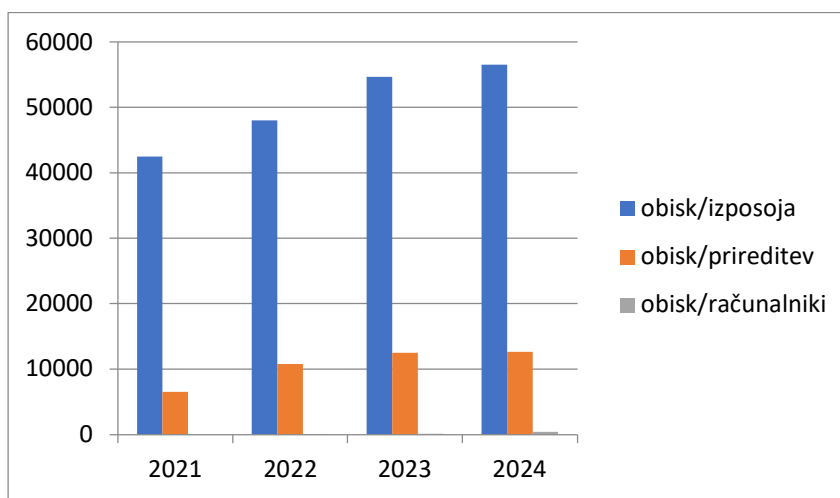
Najpogostejši vzrok za obisk je izposoja gradiva, ta kazalec pa je tudi najbolj relevanten pokazatelj gibanja obiska. Dopolnjuje se s številom izposoje oz. je z njim v premo sorazmernem odnosu.

Obisk zaradi izposoje se je v letu 2024 glede na predhodno leto povečal za 3,5 % v skupnem pogledu. Povečanje ni tako skokovito kot leto prej (beležili smo 10 % dvig), a smo zadovoljni. Spremljamo vse tri lokacije: Litijo, Šmartno in izposojevališča potujoče knjižnice in ugotavljamo, da je edino v potujoči knjižnici obisk nižji – a so se v tej enoti znižale vrednosti vsem kazalcem.

Obisk prireditve je drugi po številčnosti: v skupnem se je glede na leto 2023 povišal za 1 %. Razlog je morda tudi v tem, da pripravljamo malo manj prireditve, saj prevelika nasičenost ni dobra. Obisk zaradi uporabe računalnikov ni velik, a se je v primerjavi s preteklimi leti povečal. Uporabniki so osnovnošolci, ki nekaj prostega časa – pred odhodom avtobusov ali vlakov - preživijo ob druženju pri računalnikih.

Najverjetneje bi imeli lahko še več obiskovalcev zaradi študijskih potreb (učenje), če bi imeli na voljo več primernih tihih kotičkov. Za tiste, ki knjižnico potrebujejo zaradi študijskih potreb, jim omogočamo vstop v zgodnejših urah, namestimo jih v galeriji in drugih delih knjižnice. V letu 2024 nas je obiskovalo nekaj dijakov in študentov, v šmarski knjižnici pa se organizirano vsak torek popoldan izvaja učna pomoč za osnovnošolce (projekt JZB in Občine Šmartno pri Litiji).

Graf: vrste obiskov knjižnice

Graf izkazuje razmerja med vrsti obiskov po letih; prednjači obisk zaradi izposoje, sledi obisk zaradi prireditve, zaradi računalnikov je obisk zanemarljiv.

Parametri obiska se vsako leto povečajo, tako glede fizičnega kot virtualnega obiska, v skupnem za 4 %. Konstantno se povečuje obisk zaradi izposoje, prav tako obisk prireditve.

Precej se je povečal obisk zaradi uporabe računalnikov, saj smo zaznali mlajše obiskovalce, ki dnevno preživljajo čas v knjižnici od zaključka šole do 'odhoda' avtobusov oz. vlakov.

Glede virtualnega obiska je za neposredno delo z gradivom najbolj pomemben **opac obisk**. Ta izraža vse večjo samostojnost bralcev, ki knjižnico uporabljajo na daljavo: naročajo proste izvode gradiva, skrbijo za rezervacije in si izposojeno gradivo sami podaljšujejo. V primerjavi s fizičnim obiskom (zaradi izposoje) v naslednji tabeli vidimo, da je teh obiskov kar polovica.

Preglednica: fizični in virtualni obisk:

vrsta obiska	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024:2023
Fizični obisk skupaj	43.753	49.041	58.893	67.280	69.977	104
Izposoja na dom	40.414	42.499	48.024	54.669	56.533	103
Uporaba rač.	25	11	79	101	401	397
Obisk prirediteljev	3314	6531	10.790	12.510	13.043	104
Virtualni obisk skupaj	62.847	74.212	78.543	90.789	94.965	104
Opac obisk	17.960	23.728	22.271	25.987	28.332	109
Spletna stran	7.919	6.209	5.051	7746	9.202	118
Obrazi srca Slovenije + Obrazi slovenskih pokrajin*	6.920	7.159	8.034	5466	33.456*	612
Kamra – ogledi zbirk	30.048	37.116	43.187	51.590	23.975	46
Fiz. in virt. obisk	106.600	123.253	126.567	158.069	164.942	104

Obisk spletne strani se je povečal, prav tako obisk biografskega leksikona. Pri slednjem je številka precej večja, saj smo ji pridružili še obisk naših vsebin na portalu Obrazi Slovenskih pokrajin, kjer se povezujejo vseslovenski zapisi o osebnostih.

Zgolj obisk domačega leksikona Obrazi srca Slovenije pa se je v letu 2024 povečal za polovico. Gotovo k obisku pripomorejo 'spominske' objave na socialnem omrežju, ko spomnimo na pomembne osebnosti obletnice.

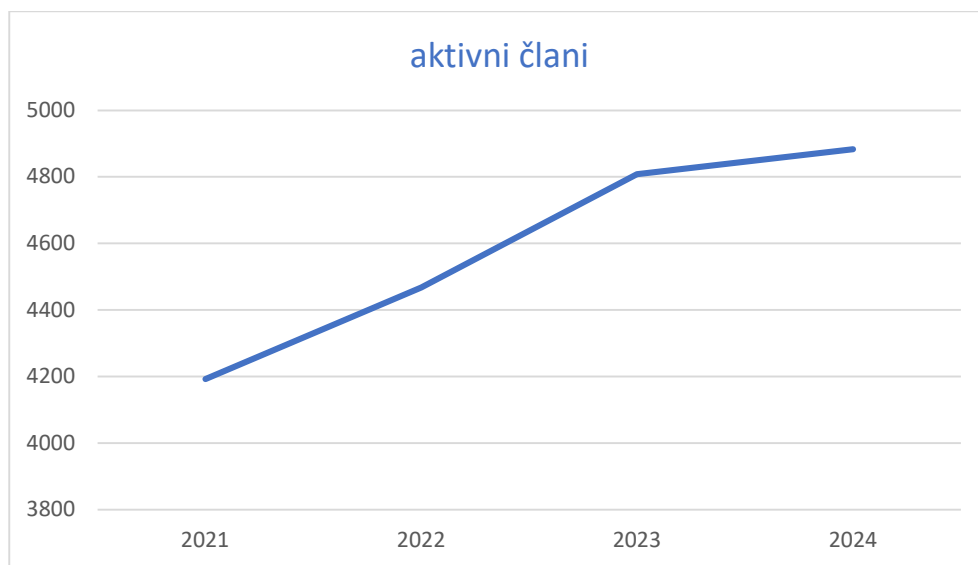
Tudi obisk domače strani je solidno porasel – za 18 %.

Glede pregledovanja zgodb na Kamri, pa smo zaprosili za ponovno interpretacijo podatkov, saj nas čudi polovičen upad uradne statistike; knjižnica je lani prispevala dve novi zgodbi (Pogonik, Samoprispevek), tekoče pregledovanje obiskov je bilo namreč zelo obetavno. V pojasnilu uredništva so številke manjše zaradi drugačnega vrednotenja obiskovanja spletne strani.

4.4.2 Člani knjižnice

Ocenjujemo, da se delo z uporabniki in promocijske aktivnosti izražajo v povečevanju članstva. Potem, ko smo imeli v letu 2021 najmanj aktivnih članov (16 % manj oz. kar 690 bralcev in bralk manj), so se številke postopno popravljale.

Glede na predhodno leto, ne beležimo velikega skoka – le 1,5 % več oz. 75 članov v skupnem seštevku. Povišanje beležimo v osrednji knjižnici, po daljšem obdobju tudi v krajevni knjižnici Šmartno – skoraj za 5 %, upad pa smo zaznali v potujoči knjižnici (in sicer med mladimi člani, medtem ko je odraslih malenkost več).

Preglednica: aktivni člani po letih in lokaciji

lokacija	2020	2021	2022	2023	2024	index 2024:19	Delež članov po enoti 2024
Litija	2.733	2685	2840	3043	3083	104	63,2
Šmartno	906	889	988	1044	1094	109	22,4
potujoča	638	619	639	721	706	106	14,4
skupaj	4.277	4193	4467	4808	4883	106	100%

Dopolnilni podatek k aktivnemu članstvu je tudi gibanje novih članov. V letošnjem primeru lahko ugotovimo, da imamo manj novih članov, kot lani, a več aktivnih. Iz podatka lahko sklepamo, da smo obdržali več 'starih' aktivnih članov, kar je tudi spodbudno.

Graf: vpis novih članov po letih

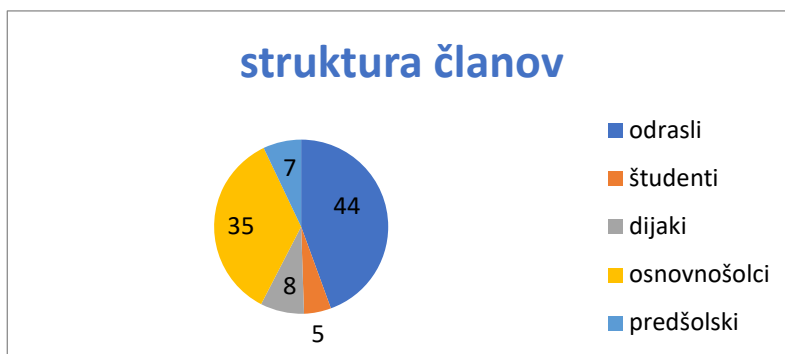

Preučili smo strukturo novih članov, ker smo ugotovili, da se je število novovpisanih znižalo. Pričakovati bi bilo, da imamo več mlajših novih članov, a je analiza pokazala, da je v Litiji 56 % odraslih in 24 % osnovnošolcev med novimi člani, v Šmartnu 30 % odraslih in 38 % osnovnošolcev, v Gabrovki pa 21 % odraslih in 63 % osnovnošolcev.

V knjižnici redno spremljamo strukturo članstva – predvsem so pomembne starostne skupine, zanimiva je vključenost moških in žensk – še vedno imamo precej več bralk kot bralcev, v skupnem članstvu imamo 66 % žensk, v enotah Litija in Šmartno pa je bralk še več, in sicer 70 %. Zanima nas tudi struktura

odraslih in mladih – vpisanih imamo 44 % odraslih članov; odstotek odraslih je nižji v izposojevališču Gabrovka in Vače – tam imamo 40 % odraslih članov.

Graf: člani po statusu

Iz grafikona je razvidno, da imamo manj kot polovico odraslih članov, a primerjava z deležem izposoje gradiva kaže, da si v Litiji 78 % vsega gradiva izposodijo odrasli, v Šmartnem 74 %, v Gabrovki 46 % in na Vačah 43 %. Iz tega sklepamo, da odrasli berejo precej več kot mladi.

4.4.3 Gradivo

Knjižnica je v letu 2024 načrtovala nakup 3.372 enot knjižnega gradiva, brez e-knjig in audibooka. Načrte smo pripravljali novembra 2023, ko smo še načrtovali nakup e-knjig pri Biblosu (in porabo cca 5-6000 eur za približno 130 novih licenc dostopov do naslovov). Zaradi nesoglasij z založbo Beletrina in dostopnostjo do portala Biblos je bil v prvi polovici leta nakup e-knjig zamrznjen, hkrati pa je IZUM razvil platformo Cobiss-ELA, ki smo jo pričeli promovirati in uporabljati v začetku julija. Za nakup gradiva v letu 2024 smo porabili 88.401 EUR, kar je primerljivo z višino v lanskem letu.

Smo pa precej manj sredstev porabili za e-knjige, saj se je poslovni model nakupa licenc spremenil in knjižnice lahko za manj denarja dobijo več: manj sredstev se namreč oddvaja za tehnično delovanje portala oz. t.im. zaščito gradiva.

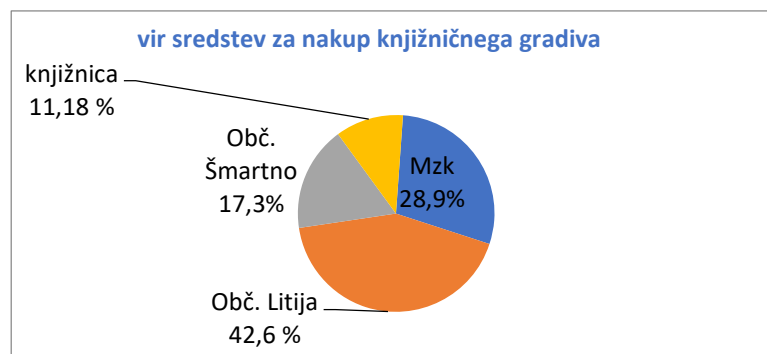
V letu 2024 smo se odločili tudi za sodelovanje z Bazo slovenskih filmov in našim uporabnikom omogočili brezplačno izposajo slovenskih filmov (realizacija 131 filmov). Temu primerno smo zmanjšali nakup neknjižnega gradiva (DVD-ji), saj povpraševanja po teh medijih ni več. Nakup je torej obsegal: 3.625 izvodov knjižničnega gradiva, 6.812 uporabniških licenc zvočnih knjig, 182 licenc e-knjig (Cobiss-ELA). Uporabnikom smo ponudili skupno 2.373 novih naslovov gradiva. Povprečna cena knjige je bila 24,12 EUR (1 EUR več kot v letu 2023).

Preglednica: viri financiranja gradiva

Vir financiranja nakupa	Višina sredstev
Ministrstvo za kulturo – knjižnično gradivo (knjige in neknjižno)	23.733
Ministrstvo – eknjige+audibook	2.093
Občini ustanoviteljici – knjižnično gradivo	52.398
Občini – eknjige	0
Sredstva knjižnice – knjižnično gradivo	10.174
Sredstva knjižnice -eknjige	0
skupaj	88.401

Največ sredstev za nakup gradiva prispevata občini ustanoviteljici, od tega največ večinska ustanoviteljica Litija (37.700 EUR); razmerje nakupa je urejeno po pogodbenem dogovoru.

Graf: poraba sredstev po financerjih

Uporaba elektronskih knjig je v letu 2024 doživela manjši pretres; po zamenjavi ponudnika (Beletrina-lzum-ELA) je bilo precej uporabnikov nezadovoljnih zaradi nedelovanja bralnikov v novem okolju. Bodo pa e-knjige za knjižnice dostopnejše, kar pomeni, da bomo lahko bralcem ponudili precej več naslovov kot prej. Računamo tudi na kvalitetno in konstantno tehnično podporo delovanju, kar v primeru Biblosa ni bilo skladno s pričakovanji. Povečuje se uporaba zvočnih knjig, ker se širi tudi ponudba naslovov.

Način načrtovanja nakupa in izvedba le tega

Nabavna služba načrtuje nakup v novembru predhodnega leta. Ob začetku leta oblikuje sklade za nakup: pričakovana sredstva razdelimo po načrtovanih deležih in pričnemo z nakupom (včasih še pred dokončno znanimi podatki o dejanskih sredstvih, ki bodo na voljo – Mzk pošlje odločbe v aprilu ali maju tekočega leta, z občinami navadno pa že prej uskladimo višino namenskih sredstev).

Sproti med letom 'balansiramo' priliv količine in vsebine gradiva glede na naše načrte, tako da mesečno spremljamo porabo sredstev in količino nakupljenega gradiva. Po potrebi ga okrepimo – za to uravnava imamo t. im. lastna sredstva.

Občinska sredstva prejemamo mesečno po zahtevkih (s poročanjem o nakupu iz preteklega meseca), sredstva od ministrstva po izdani odločbi navadno prejmemo v ¼ deležu v aprilu ali marcu, nato še jeseni. Kljub temu nabavljamo gradivo sproti, v povprečni mesečni kvoti, da priskrbimo vse za nas relevantne novosti.

Kot je razvidno iz tabele o prirastu naslovov, kupimo daleč največ knjižnega gradiva – to je 93 %, periodike je 3 %, neknjižnega gradiva pa tudi 3 %. Slednje zmanjšujemo, saj po njem skoraj ni več povpraševanja (večinoma se odločamo za nakup otroških pesmic, pravljic); filmi so na voljo prek Baze slovenskih filmov, ponujamo še zvočne knjige in seveda e-knjige.

Preglednica: Prirast naslovov vsega gradiva – nakup 2024

lokacija	knjige	serijske	neknjižno	Skupaj 2023	Skupaj 2024
Litija	2.098	66	80	2.228	2.244
Šmartno	1.003	15	10	1.044	1.028
potujoča	323	0	0	270	323

Vsak naslov je razporejen v osrednjo knjižnico v Litiji, dodatni pa glede na potrebe v Šmartno in potujočo knjižnico. V letu 2024 smo v primerjavi z letom 2023 kupili nekaj več naslovov, se pa

prirast naslovov v zadnjih letih giblje med 2.200 in 2.300. V primeru izraženega interesa bralca lahko potrebe po gradivu, ki ga nimamo v knjižnici, rešimo z medknjižnično izposajo.

Preglednica: Prirast naslovov vsega gradiva – dar

lokacija	knjige	serijske	neknjižno	Skupaj 2023	Skupaj 2024
Litija	74	13	8	84	95
Šmartno	10	6	3	23	19
potujoča	29	0	0	11	29

Dopolnjevanje knjižnične zbirke z darovi je dokaj primerljivo z lanskim letom. Največkrat gre za zamenjavo obrabljenega, poškodovanega oz. izgubljenega gradiva z darom.

V knjižnici imamo pravilnik glede darovanje knjižničnega gradiva, saj nam uporabniki ponujajo velike količine iz t.im. družinskih knjižnic. Vse gradivo pregledamo, ocenimo njegovo pomembnost za nas; prihranimo enote za zamenjave, drugo pa ponudimo bralcem, bukvarnam – presežke darov oddamo na KSP podjetje.

Preglednica: odpis gradiva

vrsta gradiva	knjige	serijske	neknjižno	skupaj
odpisano	2.434	221	359	3.014

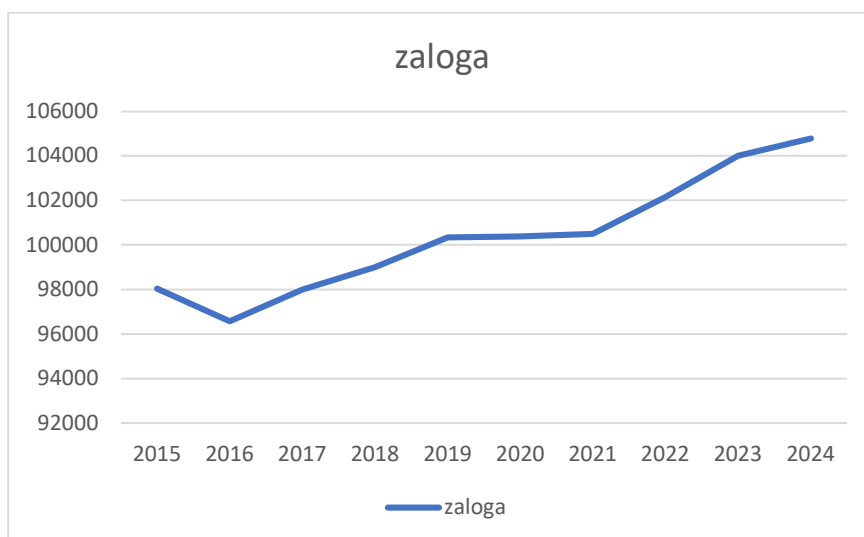
V letu 2024 smo odpisali skoraj 1100 enot več kot v letu 2023. Načrtno delovanje v tej smeri je nujno, saj gradiva ne moremo več primerno ponujati v policah, niti v skladiščih. Več je odpisanega neknjižnega gradiva, ki se nič več ne izposoja. Ponudili smo ga različnim ustanovam, posameznikom, a zanj praktično ni zanimanja.

Preglednica: zaloga na dan 31.12.2024

lokacija/vrsta gradiva	knjige	serijske	neknjižno	skupaj
Litija	61.259	514	4.952	66.725
Šmartno	24.141	49	954	25.144
potujoča	12.640	0	281	12.921
skupaj	98.040	563	6.187	104.790

Zaloga se je glede na leto 2023 povečala za 700 izvodov, se pa – kot izkazuje spodnji graf – težko odločamo za visok odpis gradiva; za odpis nepoškodovanih enot se odločamo po analizi izposoje v zadnjih 5 letih. Nazadnje nam je precejšnje zmanjšanje uspelo v letu 2016, ko smo zalogo zmanjšali za 2000 enot, ker smo v tistem obdobju odpisali precej gradiva iz skladišč (4.500 enot). Koliko je mogoče gradivo preusmerjamo tudi v izposajo potujoče knjižnice (Vače in Gabrovka – dostopno med 6.000 in 8.000 enot gradiva) in s tem sproščamo prostor v skladišču – a to ni prava rešitev, je le reševanje prostorske stiske osrednje knjižnice.

Graf: gibanje zaloge v zadnjih desetih letih

4.4.4 Izposoja

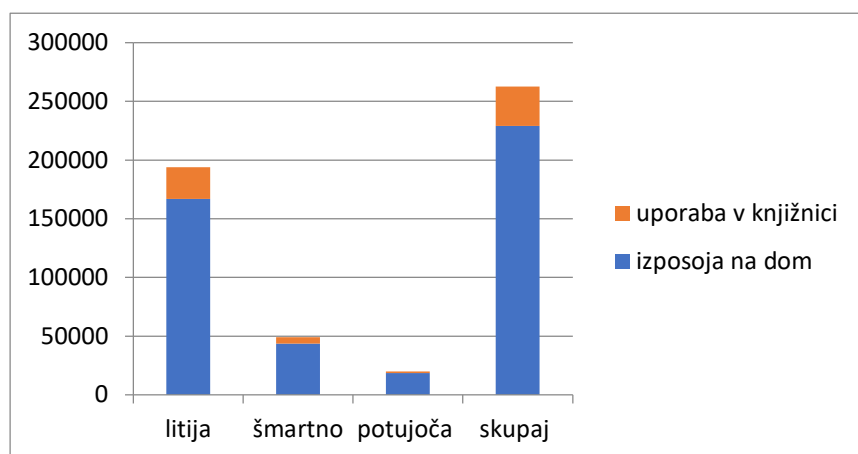
Izposoja gradiva pomemben pokazatelj uspešnosti delovanja knjižnice. V številki se skriva več dejavnikov: bralne navade nekega okolja, urejenost oz. dostopnost knjižnice, primernost knjižnične zbirke, strokovna usposobljenost zaposlenih, odzivnost prebivalcev na pobude in spodbude knjižnice.

Analiziramo jo glede na uporabo gradiva v knjižnici in po izposoji na dom.

Za nas je najbolj pomembna izposoja na dom, ki ima tudi največji delež; a za primerjavo podajamo tudi uporabo gradiva v knjižnicah. Slednja se v primerjavi s preteklimi leti zmanjšuje (manj se uporablja in pregleduje strokovno gradivo, več gradiva se rezervira od doma, naroča in nato ne pregleduje v knjižnici).

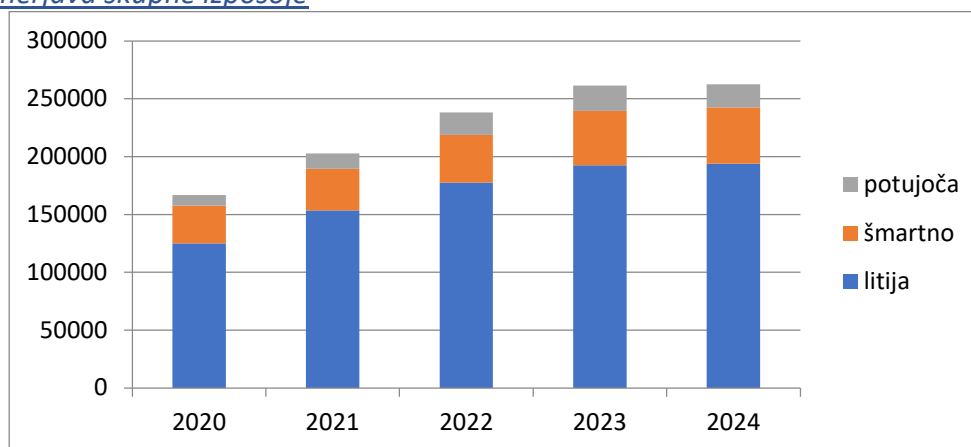
13

Graf: razmerje med izposojjo na dom in uporabo gradiva v knjižnici po enotah v letu 2024

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je najpomembnejša izposoja na dom, ki se izvrši v osrednji knjižnici v Litiji, zato je najpomembneje, da v tej enoti zagotavljamo najboljše pogoje za obiskovalce. Žal je v najbolj obiskani knjižnici premalo prostora, da bi bilo gradivo v prostem pristopu, tudi za organizacijo drugih oblik dejavnosti nimamo dobrih pogojev.

Graf: primerjava skupne izposoje

Skupna izposoja po letih ponazarja postopno naraščanje po 'koroni'; najprej je bila rast hitrejša, zadnji dve leti pa zmernejša.

Preglednica: izposoja gradiva po enotah

Kraj	2023		2024	
	na dom	uporaba	na dom	uporaba
Litija	165.993	26.558	166.996	26.801
Šmartno	41.897	5.027	43.642	5.273
Potujoča	20.437	1.634	18.419	1.504
Skupaj	228.327	33.219	229.057	33.578
na dom + uporaba	261546		262.635	

Analiza izposoje gradiva dveh let: izposoja se je minimalno povečala v Litiji (za 1000 izvodov), za slabih 5 % v Šmartnem (za 1.700), v potujoči knjižnici pa je padla za 2.000 enot, kar predstavlja 10 % glede na leto 2023; beležili smo tudi upad mladih članov in obiska v tej enoti.

Naši člani še vedno berejo več leposlovja kot stroke.

V Litiji si izposodijo 68 % leposlovja, v Šmartnem 79 %, na Vačah in v Gabrovki pa okoli 76 %.

V letu 2024 je v polletju zaživela platforma izposoje e-knjig, CobissELA.

Uporabniki so si po začetnih težavah, nezadovoljstvu zaradi 'nedelovanja' Biblosa, skepticizmu do spreminjanja tehnologij in platform, ki se je porajal zaradi 'nedelovanja' kupljenih bralnikov, v pol leta izposodilo le 384 enot gradiva. To predstavlja 20 % izposoje e-knjig v Biblosu glede na predhodno leto 2023.

Izpad izposoje e-knjig je razumljiv, čeprav ga ne sprejemamo brez problematiziranja.

Licence, ki smo jih splošne knjižnice vnaprej zakupile pri Založbi Beletrina, ne bodo izrabljene. Tožbo – tudi skupno – so pravni svetovalci odsvetovali.

Za knjižnice je poslovni model CobissELA finančno precej bolj ugoden – namenjamo mu manj sredstev (v letu 2024 manj kot 400 EUR, medtem ko smo za Biblos namenili med 4 in 5 tisoč EUR letno), saj se plačuje dejanska izposoja naslovov, in tako naši bralci dobijo več možnih naslovov. S primerno spodbudo bo platforma gotovo izpolnila naša skupna pričakovanja.

Knjižnica izposoja dopolnjuje **z medknjižnično izposajo**. Potrebe so predvsem po strokovnem in študijskem gradivu. V krogu izposoje območnih knjižnic je ta brezplačna (večina transakcij), iz drugih

knjižnic pa je plačljiva. Primerjava z minulimi leti kaže, da se je v letu 2024 znižalo naročilo iz drugih knjižnic, malo pa povečala izposoja.

Preglednica: medknjižnična izposoja:

	2020	2021	2022	2023	2024	Index: 2024: 2023
Izposoja iz drugih knjižnic	89	102	117	187	139	74
Posredovanje v druge knjižnice	28	34	20	39	50	128
Vse transakcije skupaj	117	136	137	226	189	84

Dostopnost gradiva v naši mreži omogočamo tudi z medoddelčno izposojjo. To pomeni, da uporabniku zagotovimo gradivo na mestu (enoti), kjer vprašuje zanj. Gradivo zagotovimo za krajši čas (za eno izposojjo), lahko pa je preusmerjeno za daljše obdobje – odvisno od potreb. Predvsem to velja za izposojevališča potujoče knjižnice in krajevno knjižnico Šmartno.

Kazalec, ki sooča kvalitetno zbirko in izposojjo le-te, je obrat zbirke (razmerje med izposojjo in velikostjo zaloge gradiva). To je kazalec, ki se 'počasi' odziva na spremembe, poleg tega pa dvigovanje številke pri izposoji dolgotrajen proces, zniževanje številke zaloge pa prav tako.

4.4.5 Informacijska služba

Storitve informiranja določa Uredba o osnovnih storitvah knjižnice, nanašajo pa se predvsem na informacije o in iz gradiva, biblio-pedagoško delo oz. nudi informacije o uporabi javno dostopnih katalogov in drugih informacijskih virov, ki so na voljo.

Največ informacij se nanaša na gradivo: njegovo dostopnost in razpoložljivost, rezerviranje, naročanje, prilagajanje (prinašanje iz drugih knjižnic), tudi informiranje o prireditvah je pomembno. Informacije posredujemo ob obisku knjižnice, zelo pogosto pa tudi telefonsko in pisno (mail).

Uporabnikom z zahtevnejšimi potrebami pomagamo s kompleksnejšimi informacijami iz gradiva (poizvedbe in selekcioniranje zadetkov); to dejavnost izvajamo največkrat ob obisku knjižnice – zanj se porabi več časa, potrebna je povratna informacija, zato da je uporabnik zadovoljen s storitvijo (dobi vsebinsko, količinsko in težavnostno primerno gradivo).

Osnovne šole pozivamo k uporabi in organiziranemu obisku knjižnic, ker jim ponujamo pedagoške ure o samostojni uporabi knjižnice, s poudarkom na poučnem gradivu. Dobro je sodelovanje z OŠ Šmartno, pa tudi OŠ Gabrovka je odzivna, saj nas redno obiskujejo učenci v podaljšanem bivanju; podobno sodelovanje teče tudi s PŠ Vače.

Uporabnike – po svojih zmožnostih - informiramo tudi o drugih področjih: kje najti obrazce, kako dostopati do e-vsebin, e-uprave, e-banke in podobno. Pomembno je, da smo zaposleni v knjižnici nenehno v dopolnjevanju in širjenju obzorja in znanj.

4.4.6 Prireditvena dejavnost

Prireditve so spremljajoča aktivnost naše osnovne dejavnosti, izposoje knjig in spodbujanja branja, z njimi pa skrbimo tudi za splošne kulturne potrebe in želimo obiskovalce navezati na našo kulturno ustanovo ter različna kulturna izkustva.

Pripravljamo tudi prireditve za ljudi s posebnimi potrebami (starejši, varovanci Varstveno-delovnega centra, invalidi, otroci iz prilagojenega programa), da bi jih povezali s knjigo in branjem. Odzivi so zelo lepi in ustvarile so se prijateljske in malo posebne vezi.

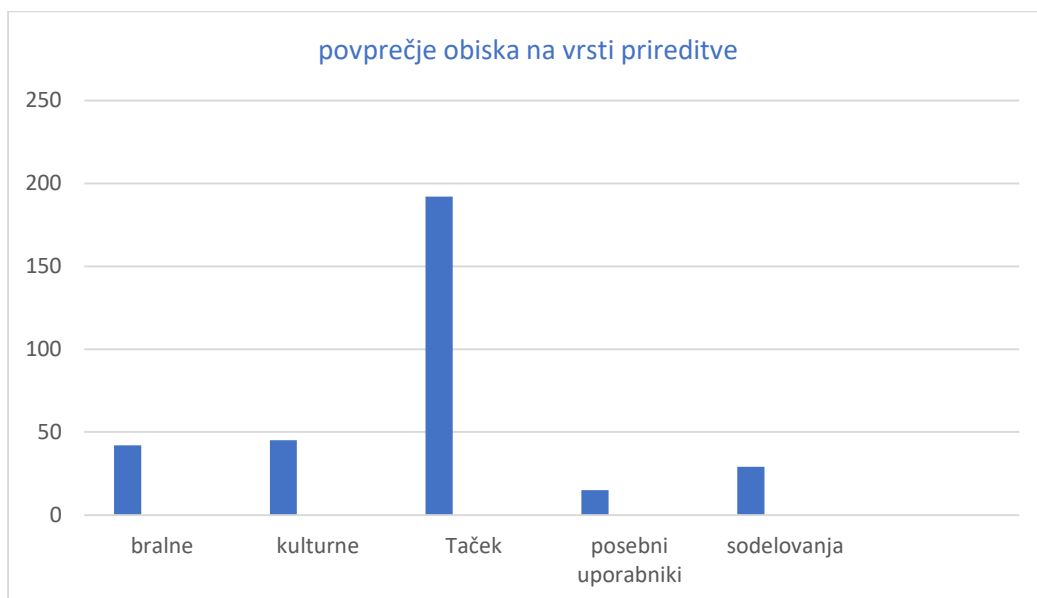
Tipi prireditvev	Št.prireditvev 2023	Št prireditve v 2024	OBISK OD 2023	Obisk OD 2024	OBISK ML 2023	Obisk ml 2024	SKUPAJ 2023	Skupaj 2024
Vseživljenjsko učenje, info opismenjevanje (pomoč na računalnikih)			16	68	34	25	50	93
RAZVIJANJE BRALNE KULTURE	145	161	663	603	5978	6236	6641	6839
KULTURNE PRIREDITVE	62	48	1498	2174	347	263	1845	2174
Tačkov festival	11	12	178	436	1603	1922	1781	2308
prireditve za ljudi s posebnimi potrebami	26	27	396	429	0	0	396	429
sodelovanja in storitve	39	41	1659	1060	173	145	1832	1205
skupaj	283	289	4427	4750	8118	8596	12545	13043

Iz razpredelnice o tipih prireditvev, ki jih pripravljamo, je v primerjavi z letom prej razvidno, da smo pripravili največ prireditvev za razvijanje bralne kulture (55 % delež glede na vse druge), kjer smo imeli tudi 52 % udeležbo, pretežno mladih, ki so jim te akcije namenjene.

V tem segmentu so ure pravljic, obiski vrtcev, knjižničarka na obisku, pedagoške ure, spodbujevalne akcije k branju in projekti, ki so namenjeni širjenju bralne kulture.

Grafikon 'povprečje obiska na vrsti prireditve' prikazuje povprečno število obiskovalcev na posameznih prireditvah: največ jih je na Tačkovem festivalu (gledališke predstave, koncerti, zaključna prireditve), ki ga pripravimo v sodelovanju z ZKMŠ in partnerji.

Povprečno nas na prireditvi obiše 45 obiskovalcev.

4.5. Letni program v okviru izvajanja javne službe knjižnične dejavnosti

Knjižnica pretežen del svoje dejavnosti izvaja v skladu z določeno javno knjižnično službo, ki je tudi namensko financirana iz sredstev občinskega proračuna občin ustanoviteljic. Gre za delo in storitve v zvezi z gradivom, informiranjem, prireditvami, vseživljenjskim učenjem in kulturno dejavnostjo. Minimalni pogoji za delovanje so določeni v Pravilniku za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne služb – v marcu 2023 je NUK pripravil, Ministrstvo za kulturo RS pa potrdilo nova merila, v letu 2024 pa smo izpolnjevali vprašalnik za meritve. Prejeli smo odločbo z zadržkom, saj je delež zaposlenih bibliotekarjev prenizek, korigirati je potrebno tudi 'uporabniška' mesta v osrednji knjižnici.

K uporabniškim mestom bomo prišteli še občasna študijska mesta v galeriji, pri bibliotekarjih pa bo potrebna sprememba sistemizacije, delovno mesto knjižničarja spremeniti v bibliotekarja.

Ključna področja našega delovanja javne službe so:

- obseg gradiva – izpolnjujemo minimalne pogoje,
- letni prirast gradiva – minimalni pogoj je izpolnjen
- razmerje naslovov med leposlovjem in poučnim gradivom, izpolnjen min. pogoj
- ustrezno število zaposlenih - minimalne pogoje izpolnjujemo, ne pa razmerje.
- ustrezni prostori – za osrednjo knjižnico je dosežen minimalni pogoj (500 m²)
- ustrezna oprema – izpolnjujemo minimalne pogoje – prišteti moramo dodatna uporabniška mesta.
- ustrezno organizirana knjižnično mrežo in odprtost knjižnic – izpolnjujemo pogoj.

Program knjižnične dejavnosti v okviru javne službe je za uporabnike brezplačen.

Za nemoteno delovanje programa oz. dejavnosti potrebujemo zagotovljene materialne danosti:

- zagotavljanje sredstev za plače zaposlenih,
- sredstva za materialne stroške in storitve poslovanja,
- sredstva za izvedbo programa knjižnice (za mat. in storitve).

Izvajanje javne knjižnične službe zagotavljata občini ustanoviteljici: Občina Litija in Občina Šmartno pri Litiji – skladno s sklenjenimi letnimi pogodbami o financiranju. V letu 2024 so bile vse dogovorjene pogodbene obveznosti realizirane.

Knjižnica v okviru izvajanja javne službe ustvari tudi nekaj lastnih prihodkov (članarine, zamudnine, najemnine za prostore...) – teh je bilo za okoli 25.000 eur in je višina primerljiva z letom 2023.

4.5.1 Letni program v okviru izvajanja storitev na trgu

Knjižnica lahko v skladu z zakonodajo izvaja tudi tržne dejavnosti. V letu 2024 je nismo izvajali – z izjemo prodaje dveh knjig za založnika.

5. TEŽAVE PRI IZVEDBI PROGRAMA

Program v knjižnici načrtujemo glede na dane okoliščine. Omejuje nas finančni, prostorski in kadrovski okvir.

Kadrovsko omejenost občutimo zaradi dela v dveh izmenah na štirih lokacijah – strokovni delavci so na voljo predvsem uporabnikom, strokovno in administrativno delo se izvaja 'v drugem planu'. Vsi zaposleni smo pripravljeni na zamenjave zaradi bolniških odsotnosti (v letu 2024 jih je bilo za 88 dni); zamenja se lokacija dela, zamenja se turnus, zamenja se tudi vsebina dela. Kadrovskih rezerv za druga področja delovanja ni, zato se krčijo predvsem naslednja področja: domoznanstvo, založništvo, izobraževanje, razvoj in načrtovanje dejavnosti, sodelovanja pri projektih.

Prostorska problematika najbolj prizadeva osrednjo knjižnico; od prvih sestankov v skupini za iskanje rešitev prostorske problematike (v letu 2023) in vrednotenju ponujene rešitve z najemom stavbe Centromerkurja (v letu 2024), ki se je izkazala za previsoko - se nove rešitve niso iskale. Res pa je, da se tudi epilog v zvezi s to rešitvijo ni zgodil oz. zapisal.

Opozarjamo, da stavba knjižnice postaja iz dneva v dan manj neustrezna za obiskovanje: otroški oddelek je občutno premajhen, prostor za izposojo prav tako; mladinskega oddelka praktično ni, v oddelek za odrasle se dostopa po zavutih stopnicah, neustrezne so sanitarije – invalidi ne morejo do njih (preozko in v etažah).

V knjižnici se aktivno sestajajo skupine uporabnikov (slušaletji U3, bralni klub, podporna skupina bolnikom z multiplo sklerozo, pedagoške skupine, slušaletji predavanj diabetikov, upokojencev, invalidov). Včasih naše prostore zakupijo tudi zaradi tržnih vsebin – vseh ni mogoče sprejeti ob zelenih terminih – niti na zelene prostore, zato se morajo programi prilagoditi.

Tudi knjižnica v Šmartnem ima težave z dostopnostjo (1. nadstropje, stopnice) za gibalno ovirane.

Še dodatno opozorilo: stavbi krajevnih knjižnic (Litija in Šmartno) sta energijsko potratni, zato za ogrevanje/hlajenje porabita veliko virov. Za odpravo prostorskih in energetskih težav je nujno potreben skupni nastop obeh ustanoviteljic, občin financerk, da sprejmeta dogovor o iskanju rešitev.

Omejenost s finančnimi sredstvi se pri delovanju knjižnice izraža tako, da pogrešamo razvojno naravnost za daljše obdobje (načrtovanje opremljenosti, novih tehnologij, kadrovskih krepitev in uvajanje dobrih praks v delovanje knjižnice). Problematiko bi morali rešiti v dogovoru z ustanoviteljicami – z danimi sredstvi, ki zagotavljajo sprotno financiranje (izplačevanje plač, nakup minimalnega gradiva, pokrivanje materialnih stroškov in storitev) knjižnica zgolj vzdržuje stanje status quo.

6. POSEBNOSTI LETA 2024

Na gradu Bogenšperk smo v sodelovanju z JZ Bogenšperk (Festival Bogenšperk) pripravili odmeven poletni umetniški dogodek in sicer koncert Ditke in Ferija Lainščka. Obiskalo ga je prek 250 obiskovalcev.

Zaživela je Knjižnica semen; po vzoru slovenskih knjižnic (krovno mentorstvo v goriški knjižnici) smo del projekta, ki *ozavešča ohranjanje avtohtonih sort ter biodiverzitete in hkrati opozarjan na pomen samooskrbe ter sonaravno vrtnarjenje*. V sklopu projekta pripravimo tudi izobraževanje, najmanj eno na leto. Knjižnica semen je eden od načinov ohranjanja biotske pestrosti kulturnih rastlin, ki temelji na brezplačni izmenjavi semen. Obstoj knjižnic semen na nekem območju krepí lokalno skupnost, omogoča izmenjavo dobrih praks in vzpodbuja varovanje ter ohranjanje avtohtonih in tradicionalnih vrst rastlin.

Nadaljujemo s projektom Metri naše dediščine: vanj povezujemo aktivnosti zunaj knjižnice: Tomazinov pohod na Zasavsko Sveto goro, voden Sprehod po Nacetovi Litiji in Valvazorjev pohod. Pri vseh 'sprehodih' v naravi vključujemo podajanje informacij o dediščini in bralni kulturi.

Sončno elektrarno smo zagnali v marcu 2024. Delovanje teče dobro. Ob instalaciji smo spremenili pogodbe s ponudniki (zdaj ECE Celje, ki omogoča samooskrbo in možnost prenosa polovice presežka na drugo merilno mesto. Ustvarili smo več kot 7.000 kWh presežka el. Energije, ki ga bomo prenesli na izposojevališče Gabrovka in tako tudi tam znižali stroške elektrike – oz. bo po naših izračunih potrebno plačevati le omrežnino. Investicija v višini 30.000 se nam bo povrnila v petih letih.

7. OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA

Knjižnica Litija v letu 2024 beleži pozitivni poslovni izid in sicer presežek prihodkov nad odhodki po načelu poslovnega dogodka v višini 2.269 EUR.

Po načelu denarnega toka pa imamo presežek odhodkov nad odhodki v višini 34.415 EUR, kar predstavlja porabo presežka minulih let za izgradnjo sončne elektrarne.

Za delovanje javnega zavoda smo prejeli 7 % sredstev več kot v letu 2023, odhodkov pa je bilo za 10 % več od leta 2023.

Največ sredstev porabimo za stroške dela (75 %) – bili so za 10 % višji od leta prej. Povišali so se nam stroški storitev – in sicer za 22 % glede na leto 2023, stroški materiala so ostali enaki doseženim v letu 2023.

Visok delež predstavljajo izdatki za energijo (kurilno olje), vodo, komunalne storitve in komunikacije (cca 30.000 letno), prav tako tekoče vzdrževanje stavb in opreme (18.000) ter pisarniški in splošni material in storitve (49.000). V teh izdatkih so stroški priprave in izvedbe programa, občasna zunanja pomoč sodelavcev, promocija knjižnice in izvedba projektov (bralnih in vseh za promocijo knjižnične dejavnosti).

Zavedamo se, da je potrebno zelo skrbno načrtovati porabo sredstev, hkrati pa imeti pred očmi učinkovitost akcij in projektov namenjenih širjenju bralne kulture oz. promociji knjižnične dejavnosti. Glede na to, da se vrednosti kazalcev rahlo povišujejo, upamo, da smo na dobri poti. Vsa sredstva namensko porabljamo.

Tako smo doslej črpali najvišjo vrednost prihranka za plačilo izgradnje sončne elektrarne, saj se nadejamo prihranka pri porabi električne energije.

8. VPLIV DELOVANJA KNJIŽNICE NA DRUGA PODROČJA

Izmeriti naš vpliv na druga področja je težko, a če ocenimo zaželenost sodelovanja z našo ustanovo, povabili, prošnjami, skupnimi projekti, bi lahko ocenili, da naš vpliv čutijo posamezniki (člani in obiskovalci), pa tudi ustanove in obe lokalni skupnosti.

Ker se kazalci uporabe knjižnice nenehno povečujejo, bi lahko rekli, da je naš vpliv močan pri 23 % prebivalcev, koliko jih je včlanjenih v Knjižnico Litija.

Pomembni smo pri izidu novih knjig.

Pomembni smo pri načrtovanju prireditev, slovesnosti, proslav, zaznamovanj obletic, spominov...

Pomembni smo pri krepitevi splošne in predvsem bralne kulture in s tem atmosfere v lokalni skupnosti.

Obiski knjižničarjev so postali stalnica v domu za ostarele, v varstveno delovnem centru, v vrtcih in šolah. 'Vmešali' smo se tudi med naravovarstveno dejavnost, saj pri nas deluje Knjižnica semen.

Postavljamo knjigobežnice in se udeležujemo raznovrstnih dogodkov, kjer s svojo prisotnostjo ponazarjamo prisotnost knjige kot temelja naše kulture.

9. KADROVANJE IN ZAPOSLENI V KNJIŽNICI

9.1. Predstavitev zaposlenih po poklicih in področjih dela

V knjižnici je redno zaposlenih 12 javnih uslužbencev; 8 strokovnega kadra in 4 tehničnega kadra (direktorica, informatik, čistilka/manipulant, poslovna sekretarka); vsebine dela se prekrivajo in dopolnjujejo, saj delamo na več oddelkih, v dveh izmenah in na več lokacijah.

	<i>Oddelek, služba</i>	<i>Delovno mesto, izobrazba</i>	<i>Področje dela</i>	<i>Ime in priimek zaposlenega</i>
1	<i>Uprava knjižnice</i>	<i>Direktorica, univerzitetna visokošolska</i>	<i>Strokovno vodenje javnega zavoda, načrtovanje dela, strokovno delo z uporabniki /prireditve, promocija</i>	<i>Andreja Štuhec</i>
2	<i>Oddelek za odrasle, domoznanstvo, katalogizacija</i>	<i>Bibliotekarka, univerzitetna Visokošolska</i>	<i>Obdelava gradiva, katalogizacija, statistika, delo v domoznanstvu, delo z uporabniki, nabava gradiva</i>	<i>Erna Jurič</i>
3	<i>Oddelek za odrasle/mladino, obdelava gradiva,</i>	<i>Bibliotekarka, univerzitetna Visokošolska</i>	<i>Nakup gradiva, vsebinska obdelava, delo z uporabniki, delo v krajevni knjižnici</i>	<i>Majda Jurič Sirk</i>
4	<i>Oddelek za odrasle, obdelava gradiva</i>	<i>Bibliotekarka, Univerzitetna Visokošolska</i>	<i>Delo z bazami podatkov, vnos/ obdelava gradiva, info. služba, izobraževanje uporabnikov, prireditve, delo v krajevni knjižnici</i>	<i>Mateja Premk</i>
5	<i>Oddelek za mladino, nabavna služba (vodja nabavne službe in mlad. oddelka)</i>	<i>Višja knjižničarka, Višješolska izobrazba</i>	<i>Delo z mladimi, pedagoška in prireditvena dejavnost, načrtovanje nabave gradiva in poročanje, obdelava gradiva</i>	<i>Tatjana Renčelj</i>
6	<i>Oddelek za odrasle, prireditvena dejavnost, domoznanski oddelek,</i>	<i>Višja knjižničarka, Višješolska izobrazba</i>	<i>Delo z uporabniki, prireditvena dejavnost, obveščanje medijev in javnosti, informiranje uporabnikov, pisanje in raziskovanje domoznanskih vsebin</i>	<i>Aleksandra Mavretič</i>
7	<i>Izposoja gradiva na vseh lokacijah</i>	<i>Knjižničarka, Univerzitetna, Visokošolska</i>	<i>Delo z uporabniki, izposoja gradiva – po treh mesecih poskusnega dela je samostojna pri vseh opravilih</i>	<i>Manja Logar</i>
8	<i>Izposoja gradiva, vodenje potujoče knjižnice in vodja krajevne knjižnice</i>	<i>Knjižničarka, Srednješolska</i>	<i>Delo z uporabniki in zunanji sodelavki knjižnice, priprava kolekcij za izposojevališča, izposoja na lokacijah</i>	<i>Vesna Burja</i>
9	<i>Izposoja gradiva, sistemsko delo z računalniško/strežniško mrežo knjižnice</i>	<i>Informatik Visokošolska</i>	<i>Delo z uporabniki, izposoja gradiva, delo v krajevni enoti, osnovno servisiranje računalnikov, odpravljanje napak, arhiviranje, načrtovanje razvoja IKT, podpora prireditveni in izobraževalni dejavnosti</i>	<i>Domen Merzel</i>
10	<i>Izposoja gradiva, vodja izposoje</i>	<i>knjižničar Visokošolska</i>	<i>Delo z uporabniki, izposoja, vračilo gradiva, urejanje, arhiviranje mediateke in periodike, razstavna dejavnost</i>	<i>Matej Kračan</i>
11	<i>Urejanje prostorov knjižnice, pomoč pri organizaciji prireditev, pomoč pri urejanju gradiva</i>	<i>Manipulant ½, čistilka ½ poklicna</i>	<i>Čiščenje prostorov knjižnice, pomoč pri organizaciji prireditev, pomoč pri postopkih obdelave gradiva /zaščita</i>	<i>Janka Tomažič</i>

12	Uprava knjižnice/domoznanski oddelek	Poslovna sekretarka, višješolska, VI.	Kadrovske evidence, administracija/arhiviranje/digitalizacija organizacija prireditelj, domoznanstvo, sodelovanje z društvi, lokalno skupnostjo	Sonja Perme
----	--------------------------------------	---------------------------------------	---	-------------

Analiza kadrovanja in delovanja s kadri

Februarja 2024 je z delom v knjižnici pričela nova sodelavka na delovnem mestu čistilka/manipulantka. Sodelovanje teče zgledno in kvalitetno.

Zaposleni v knjižnici se pri delu dopolnjujejo, zamenjujejo in skrbijo, da v primeru daljših oz. nenačrtovanih odsotnosti poskrbijo za primerno zamenjavo in izvajanje del. Ob tem ugotavljam, da daljših odsotnosti ne moremo zapolnjevati zgolj s premeščanjem obstoječih kadrov, saj v teh primerih odpovedujemo aktivnosti oz. delo ne teče kontinuirano. Če je možno, prosimo za pomoč zunanjo sodelavko.

V letu 2024 je bil na pobudo zaposlene preučen izračun pravilnosti izplačevanja plače. Sodelovanje med direktorico, predstavnico zveze splošnih knjižnic in odvetniške pisarne je potrdilo zmotno napredovanje in s tem povezano premajhno izplačilo osebnega dohodka zaposleni. Skladno z zakonom o zastaranju se je uslužbenki za 5 let izplačalo razliko v plači in druge zakonsko določena izplačila (prispevke, zamud.obresti). Sredstva sta zagotovili občini ustanoviteljici.

Ostale oblike dela

Delo v knjižnični mreži poleg redno zaposlenih javnih uslužbencev izvajajo zunanje sodelavke – izposojevalke v potujoči knjižnici (večinoma učiteljice na podružničnih šolah).

V dveh izposojevališčih – na Vačah in v Gabrovki – smo sodelovanje vzpostavili še s študentko bibliotekarstva, ki enkrat tedensko izposoja v knjižnici, na Vačah pa s pogodbeno sodelavko, ki tudi enkrat tedensko skrbi za izposajo in otroške delavnice (zaradi prekrivanja urnika odprtosti z osrednjo knjižnico). Slednja sodelavka ima možnost občasno vskočiti tudi v osrednjo knjižnico.

21

9.2 Izobraževanje

Izobraževanje izvajamo predvsem za potrebe novosti v stroki (izum, NUK, MKL seminarji, Zveza splošnih knjižnic). Zaposleni cenijo predvsem znanja in izkušnje, ki si jih lahko izmenjamo s kolegi iz drugih knjižnic, zato se udeležujejo teh seminarjev.

V letu 2024 smo imeli celodnevno ekskurzijo na Primorsko: ogledali smo si osrednjo knjižnico Srečka Vilharja v Kopru – s poudarkom na domoznanski zbirki.

Enkrat letno se dogovorimo za osveževanje znanj in protokolov v zvezi z varovanjem osebnih podatkov. Zaposleni se enkrat na mesec oz. na dva meseca srečamo na kolegiju zaposlenih – nujno, ker se zaradi narave svojega dela nikoli vsi ne srečamo na isti lokaciji.

Naše usklajevanje na dnevni ravni tako največkrat poteka dopisno oz. telefonsko.

Strokovni delavci (izposoja in informatik) so kot zelo odzivni in kompetentni povabljeni k sodelovanju pri razvijanju rešitev Izuma pri uvajanju generacije cobiss4. Že pri uvajanju cobiss3 so bili zelo konstruktivni pri odpravljanju težav v povezavi z uporabo opreme RFID, tako da so ponovno sodelovali v testnem obdobju, v letu 2024 so se aktivno (tudi kritično) odzivali na delovanje CobissLib.

9.3 Dejavnosti, oddane zunanjim izvajalcem

Za sodelovanje z zunanjimi izvajalci ima knjižnica sklenjene pogodbe oz. letne naročilnice:

- računovodenje (Veza),
- varovanja in požarne varnosti (Sinet, Zarja, Gasco);

- oblikovanje in dizajniranje publikacij in promocijskih izdelkov (Domen Planinšek),
- vzdrževanja računalniških, računovodskih, telefonskih omrežij (Nessaja, Vasco, Breskvar),
- vzdrževanje dvigala (Fekt),
- delno izposoja v potujoči knjižnici (prostovoljke s povrnjenimi potnimi stroški, študentka, podizvajalka),
- obrtno-strokovnih opravil v zvezi z vzdrževanjem objektov in opreme (elektrika, vodovod, lesarsko-mizarska opravila, ključavničarstvo itd. – ker knjižnica nima hišnika opravimo povpraševanje in se odločimo po predloženih ponudbah),
- varovanje osebnih podatkov (Data info),
- medijsko oglaševanje (ETV, MK Geoss, Ra-KUM),
- pleskanje in drugo vzdrževanje prostorov itd (po povpraševanju).

V večini primerov gre za pogodbeno določene aktivnosti, če gre za enkratne potrebe, pridobimo ponudbe in se odločimo za najugodnejše izvajalce.

Letno naša naročila natančno vodimo (seznam pogodb in naročilnic) in tudi oddamo popis evidenčnih naročil.

10. KRAJEVNA ENOTA ŠMARTNO

Organizacijska enota Šmartno je odprta 4 dni v tednu, skupaj 28 ur na teden. V prostorih krajevne knjižnice so uporabnikom omogočene storitve: uporaba računalnikov in interneta, izposoja vseh vrst gradiva, časopisna čitalnica, udeležba na prireditvah za otroke in odrasle (galerijski oz. prireditveni prostor), za uporabnike pripravljamo priporočilne sezname in razstave, izvajamo informacijsko ter svetovalno službo, knjižnico obiskujejo ciljne skupine (predšolski otroci, učenci OŠ, upokojenci) in seveda tudi aktivni občani na prireditvah.

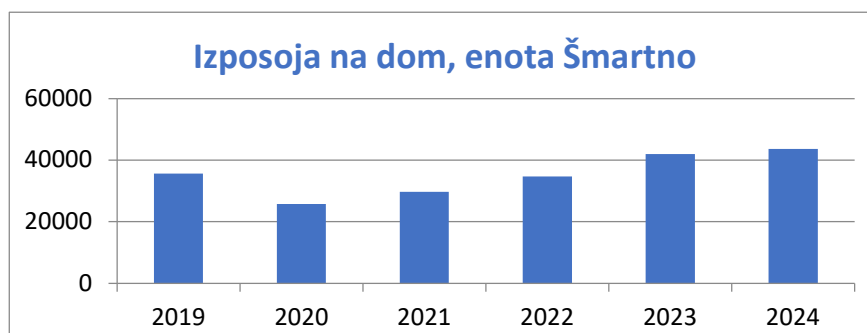
Izposoja se je v tej enoti povišala za dobre 4 %, prav tako obisk in članstvo.

Dobro so obiskane prireditve – najbolj ure pravljic, pohvalen je tudi odziv vrtcev in nižje stopnje osnovne šole, ki organizirano obišče knjižnico ter promovira sodelovanje z njo.

Primerjava izposoje po kategorijah gradiva kaže, da bralci še vedno največ posegajo po leposlovju – izposodijo si ga v 79 %. Primerjava izposoje med mladimi in odraslimi pa kaže, da si 74 % gradiva izposodijo odrasli bralci.

Zelo zaskrbljujoče je, da si bralci serijskih publikacij ne izposojajo, čeprav imajo na voljo dnevnik in tednike.

Graf: izposoja na dom v enoti Šmartno

V knjižnici se pri izmenskem delu izmenjujejo 4 strokovni delavci. Enota ima določenega vodjo, ki skrbi za nemoteno delo oz. delo enote usklajuje z načrtovanim delom. V krajevni knjižnici imamo malo skladišče za knjige, kamor razporejamo dvojnice oz. sezonsko gradivo (počitniško branje, domače

branje itd.), saj je police potrebno že sproščati in prazniti. Zato skrbno načrtujemo nakup naslovov, ki obogatijo knjižnico, prav tako pa tudi odpis gradiva, ki se v enoti ne izposoja.

Skupne prostore knjižnice uporabljajo lokalna društva in skupine (DU Šmartno, prostovoljci, lokalna akcijska skupina, lokalna skupnost), člani Univerze za tretje življenjsko obdobje. Nadvse dobro je steklo učna pomoč za osnovnošolce, ki jo na pobudo Občine Šmartno pri Litiji organizira mladinski oddelek JZB.

11. KOLEKCIJSKA POTUJOČA KNJIŽNICA

Kolekcijska potujoča knjižnica v dogovoru z občinama, s krajevnimi skupnostmi in šolami deluje v različnih krajih, Knjižnica Litija pa pripravi kolekcije od 200 do 1000 enot in jih večkrat letno zamenja. Večina izposojevališč je namenjena osnovnošolcem, kjer smo vzpostavili primerne pogoje, pa tudi odraslim. V letu 2024 jih je delovalo 11, ena kolekcija je tudi v Domu Tisje.

Za izposojevališči v Gabrovki in na Vačah velja v sklopu potujoče knjižnice 'poseben' režim: zaradi avtomatizirane izposoje in zaradi dobrih prostorskih pogojev imamo na voljo obsežnejšo kolekcijo (do 4.000 enot gradiva, ki sta v svojem jedru bolj ali manj stalni, del zbirke pa je variabilen, tako da z novostmi popestrimo izbor).

Tudi odprtost je širša (2 x tedensko) – izposojevališči delujeta na način manjših enot – in izpolnjujeta tudi večino pogojev. Izposojevališči imata 40 % odraslih članov.

Čeprav se delo v potujoči knjižnici ni spremenilo, je v letu 2024 za 2.000 nižja izposoja in 15 aktivnih članov manj. Na zmanjšanje skupnega števila vplivajo še druga manjša kolekcijska izposojevališča, ki delujejo na podružničnih šolah.

23

12. INVESTICIJE

V letu 2024 smo v osrednji knjižnici v Litiji z investicijskimi sredstvi Občine Litija (10.000) in lastnimi sredstvi realizirali:

- nakup osebnega računalnika in prenosnika s sofinanciranjem Ministrstva za kulturo,
- nakup dveh tiskalnikov za nalepke monitorja na dotik za knjižnico semen, Litija,
- nakup 10 kosov preklopnih konferenčnih miz za večnamenski prostor,
- prezračevalni sistem za galerijo (prvi del).

V marcu smo zaključili s plačilom zadnjega obroka računa za sončno elektrarno (poraba sredstev iz presežka v višini 30.780 EUR).

V krajevni knjižnici Šmartno smo s sredstvi Občine Šmartno (investicije) in lastnimi sredstvi:

- zamenjali računalniški monitor,
- DVD snemalnik,
- mrežna kartica,
- dva delovna stola za zaposlene

Po plačilu računov smo izstavili zahteve občinama ustanoviteljicama in Ministrstvu za kulturo ter dobili povračila. Poseben zahtevek smo izstavili tudi Občini Litija; ob prenovi strehe na stavbi, kjer deluje Vaška knjižnica, je delež sofinanciranja del kot upravljavka prostorov nosila tudi Knjižnica Litija (v višini 5.743 EUR).

13. PROJEKTI

IKT oprema

Posodobitev računalniške opreme smo opravili z nakupom dveh osebnih računalnikov in prenosnika. Za osrednjo knjižnico v Litiji nam je uspelo pridobiti 1.050 EUR razpisnih sredstev, za krajevno knjižnico pa je vir sredstev občinski proračun.

Zaradi okvar smo v krajevni knjižnici zamenjali DVD snemalnik in mrežno kartico (vir sredstev obč. proračun).

Projekti spodbujanja bralne kulture

Realizirali smo projekt Bralna majčka za bralno značko in k sodelovanju pritegnili donatorje (podjetnike in obrtnike) ter prejeli doslej najvišji znesek donacije – in sicer 2.370 eur. Stroški nakupa majic se nenehno povečujejo, tako je strošek izvedbe projekta narasel na več kot 6.000 EUR.

Sodelovalo je 80 otrok več kot lani, tako da smo podelili 1541 majic.

Iščemo še drugačne spodbude za branje, saj stroški projekta, v katerem podarjamo majice in ga izvajamo že več kot 15 let, za nas postajajo preveliki.

Z novimi vsebinami smo izvedli 13 Tačkov festival. Ponudili smo ogled oddaj Radovedni Taček, pripravili Tačkov sprehod po Nacetovi Litiji, izvedli literarni in likovni natečaj, katerega izdelke smo postavili na ogled po mestnih izložbah.

Pripravili smo 5 dni dogodkov in vsebin, ogled filma, pasjo razstavo, otroške igre na prostem, in tako na zaključni prireditvi našli preko 400 obiskovalcev.

in izvedli vse kulturne dogodke v sodelujočih ustanovah ter zelo uspelo zaključno prireditev v parku. Ocenili smo, da se je vseh dogodkov udeležilo 2300 obiskovalcev, kar je 450 več kot lani.

Nadaljeval se je projekt Tačkov knjižakelj (spodbujamo vpis prvošolcev v knjižnico, obiskovanje in izposoj) – nagradimo jih z vrečko, odsevniki, kazalko in drugimi nagradami, ki sledijo 10 obiskom. Ocenjujemo, da se v knjižnico vpiše 60 % prvošolcev. Najbolje je bil projekt ponovno sprejet v OŠ Gabrovka, kjer vpišemo vse prvošolce.

Izvedli smo projekt Rastem s knjigo – z dvema soorganizacijama prireditev na šolah (in obiskom na predstavitev cobiss-a in uporabe portala Biblos) . Otrokom na šolah smo posredovali knjige iz Javne agencije za knjigo.

Projekt Poletavci – poletno bralno akcijo smo v septembru zaključili s 'shodom' pred knjižnico. Ponovno smo se družili z gledališčem Cizamo in zabavno predstavo Ranocelnik.

Število sodelujočih poletnih bralcev ostaja dokaj konstantno: bralo je 74 Poletavcev in 16

Najpoletavcev; vse smo nagradili z majico in priznanjem, izžrebali pa še glavno nagrado: nahrbtnik.

Z obiskom pravljicarke smo popestrili poletni bralni festival na Polšniku.

Novost lanskega leta je bil projekt **Družinsko branje - Kekčevi izzivi**. Mladinski knjižničarki sta po vzoru projekta iz kranjske knjižnice povabili k druženju in sodelovanju družine: povezoval je Kekec s svojimi knjigami in vrednotami. Poskrbeli smo tudi za zanimive zunanje goste, ki so zbrane podučili o koristnih in lepih medgeneracijskih spretnostih: polstenje, pletenje košar, nabiranje zelišč in obisk eko kmetije. K projektu se je javilo 10 družin, saj je bilo sodelovanje omejeno. Projekt je imel tudi domoznansko noto, saj smo se spominjali literata Josipa Vandota, ki je nekaj let deloval v Litiji. Udeleženci so v dar prejeli knjigo Kekec nad samotnim breznom.

Za odrasle bralce se je nadaljeval projekt bralne značke za odrasle Srčni bralec; sklenili smo ga z gostom Mihom Šaleharjem, ki je predstavljal svoje ustvarjanje in izdane knjige. Dogodek smo pripravili v dvorani na stavbah, saj smo pričakovali večji odziv publike, kar se je tudi uresničilo.

Domoznanski projekti

Aktivnosti domoznanskega oddelka so različne: zbiranje, evidentiranje in obdelava gradiva, kulturni dogodki, spominske slovesnosti, popisovanje in raziskovanje ustnih virov, povezovanje. Naš izziv je zbrane vsebine primerno predstavljati in popularizirati javnosti.

NAŠA KAMRA

V letu 2024 smo po dogovoru z Mestno knjižnico Ljubljana na Kamri objavili dve digitalni zgodbi: Partizanski napad na most Pogonik v spomin 80. obletnice napada leta 1944 (objava 6. 12. 2024) in Glasujmo **ZA** našo skupno prihodnost: občinski samopriskevki v Litiji (objava 18. 12. 2024).

Na Kamri smo do konca leta 2024 objavili 21 digitalnih zgodb; lani smo objavili tudi novico: Spominski koncert, posvečen dirigentu Carlosu Kleiberju (objava 3. 7. 2024). V letu 2024 je minilo dvajset let od smrti znamenitega dirigenta.

Pridobljenih je bilo **171 novih zapisov** in zabeleženih **23.975 obiskov digitalnih zbirk z vključenimi MME** (v lanskem letu 49170). Razlika je nastala zaradi omejitve beleženja obiska z novim programom, google Analytics, ki prikaže realno število pri statističnem poročilu.

V vseh regijah v Sloveniji je v letu 2024 digitalna zbirka Valvazorjev trg v Litiji med 20 najbolj obiskanimi (6261 ogledov). V statistiki ogledov od leta 2006 do konca 2024 je omenjena zbirka na 6. mestu (118244 ogledov).

BIOGRAFSKI LEKSIKON

Do 31. 12. 2024 imamo **250 vnesenih biografskih gesel na spletnem biografskem leksikonu Obrazi srca Slovenije**, ki jih nenehno posodabljam (15 dopolnjenih zapisov), hkrati pa iščemo privolitve za dodajanje novih oseb, ki so pomembne za razvoj našega območja.

V letu 2024 smo na spletni strani leksikona zabeležili **8375 vpogledov** (lansko leto 5466).

Podatke o teh osebnostih prenašamo tudi na portal Obrazi slovenskih pokrajin. Za poenotenje smo korigirali že objavljene zapise (15), tako, da imamo v letu 2024 le **1 nov zapis** (skupaj 236, v letu 2023 smo beležili 235 zapisov). Naraslo je **število ogledov - 25081** (v letu 2023 jih je bilo 16473).

Fotografski natečaj

V letu 2024 je od marca do oktobra potekal deseti **fotografski natečaj** z naslovom »RAZGLEDNICA OBČINE ŠMARTNO PRI LITJI«. Namen fotografskega natečaja je bil, da fotografi na svoj edinstven način sodelujejo s fotografskimi motivi, ki bodo primerni za razglednico občine Šmartno pri Litiji (poudarek na turističnih znamenitostih in vedutah, panorami). Cilj natečaja je bil izbrati umetniške in kakovostne fotografije, namenjene promociji Občine Šmartno pri Litiji in Javnega zavoda Bogenšperk.

Prispelo je 39 fotografij (17 avtorjev), komisija je za razstavo v krajevni knjižnici izbrala 23 fotografij. Otvoritev razstave je bila 12. novembra 2024 v počastitev občinskega praznika in je bila na ogled do konca januarja.

V domoznanskem oddelku smo pripravili tudi razstavo (povečavo) starih razglednic v izložbenem oknu Leskovčeve hiše v Šmartnem pri Litiji z naslovom »Zdej vas pa vsi skupi lepo pozdravmo«, del reprodukcij smo razstavili v omari Slavka Gruma na hodniku krajevne šmarske knjižnice. V naši domoznanski zbirki se lahko pohvalimo z bogato in dragoceno zbirko starih razglednic. Na Cobissu jih je katalogiziranih preko 220. Z razstavo in ponatisom 110 let stare razglednice, ki so jo obiskovalci prireditve lahko tudi odposlali, smo obudili spomin na vse redkejši način komuniciranja v 21. stoletju, hkrati pa z razglednicami prikazali spreminjanje in razvoj naših krajev.

V sklopu domoznanskega oddelka je izšla publikacija **Regrat** z naslovom »Naše počitnice« (maju 2024). Sodelovalo je 17 avtorjev, ki je na 48 straneh popisalo preživljanje svojih počitnic v svoji mladosti. Iz zapisov spominov smo ujeli pomemben duh časa naših krajev.

Med domoznanske projekte sodi tudi organizacija tematskih pohodov. V sodelovanju z JZB smo pripravili 8. Valvasorjev pohod. Poleg fizične aktivnosti je pohod nudil tematsko doživetje narave in zgodovine. Pohod poteka v spomin na polihistorja Janeza Vajkarda Valvasorja, knjižnica pripravi zanimive opise točk oz. izpostavi Kamrine zgodbe.

V sodelovanju s PD Litija pa se v spomin na ljubitelja narave in planinstva konec aprila odpravimo na **Tomazinov pohod** na Zasavsko sveto Goro. Vrednote staroste litijskih planincev, na pobudo katerega se je na Požganici postavila planinska koča, so žive še danes: ohranjati naravo in njene pozitivne vplive na ljudi.

Udeležujemo se **strokovnih izobraževanj in srečanj** na področju domoznanstva oz. naših projektov (Kamra in OSP) ter izobraževanj MK v Ljubljani in Arhiva Slovenije (Arhiviranje, Fotografski fondi kulturnih institucij, Učinkovita uporaba portala Dlib, Raziskovanje in uporaba arhivov podatkov). Izobraževanja so postala bolj dostopna, saj potekajo preko ZOOM aplikacije.

Domoznanstvo predstavljamo našim uporabnikom in ostalim ljudem preko občinskih glasil, socialnih omrežij, na priložnostnih razstavah v vitrinah knjižnice in pedagoških urah.

Prostovoljstvo

Prostovoljstvo zaposlenih v knjižnici in tistih, ki nas obišejo in sodelujejo z nami se kaže na različne načine. Prostovoljno je delovanje članov sveta zavoda knjižnice, ki svoj čas in energijo prispevajo za razvoj knjižnične dejavnosti.

Prostovoljno se izvaja projekt Tačke pomagačke (vodnica kužkov prejme potne stroške, delo je prostovoljno). Nekaj gostov, s katerimi kreiramo prireditve, se odpove honorarju – tako so tudi oni naši prostovoljci.

Direktorica deluje v UO Univerze za tretje življenjsko obdobje Litija – Šmartno, Svetu za medgeneracijsko povezovanje Občine Litija, programskem svetu JZB, občasno v odborih in telesih Združenja splošnih knjižnic, ob pobudah oz. prošnjah pomaga društvom in občinama ter ustanovam, kot so: RK Litija, Etnološko društvo Primskovo.

14. SODELOVANJE

Dejavnost splošne knjižnice se prepleta in dopolnjuje z mnogimi drugimi poslanstvi ustanov v našem okolju. Naši najpomembnejši partnerji:

Zavod za kulturo, mladino, šport in turizem Litija (soorganizacija prireditev, festivalov, podpora U3 itd.).

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno – neformalno izobraževanje odraslih, podpora s prostori, kadrom, materialnimi stroški.

Javni zavod Bogenšperk – skupno načrtovanje in izvedba kulturnih in občinskih dogodkov v Občini Šmartno.

Izobraževalni Center Geoss: knjižnica in IC Geoss sta partnerski instituciji pri srednješolskem in visokošolskem izobraževanju odraslih – povezovanje teče tudi v projektu Socialna aktivacija brezposelnih oseb in promocije diplomskih nalog in v podpori Svetu za medgeneracijsko povezovanje v Občini Litija, katerega članica je tudi Knjižnica Litija

Društva upokojencev obeh občin: knjižnica omogoča brezplačno souporabo prostorov, predvsem pa s sodelovanjem skrbi za kulturno bogatitev njihovih pestrih sekcij; prihaja tudi do sodelovanj pri načrtovanju prireditev, založništvu in širjenju bralne kulture.

Vrtci obeh občin: knjižnica spodbuja zgodnje opismenjevanje predšolskih otrok in srečevanje s knjigo ter knjižno vzgojo. Redno sprejemamo skupine in jih tudi obiskujemo na terenu ter izvajamo knjižno vzgojo.

Osnovne šole obeh občin in Gimnazija Litija:

projekti za širjenje bralne kulture (BZ, bibliopedagoške ure s poudarkom na lokalni zgodovini in umetnosti), skupni nastopi na prireditvah, spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja.

Društvo LILA (Litijski likovni atelje): povezujemo se pri preglednih skupinskih in individualnih razstavah članov društva; skupaj načrtujemo kulturne prireditve ter sodelujemo pri natečajih in razpisih (likovnih in literarnih) ter imamo skupne založniške projekte.

Knjižnica redno sodeluje v založniških projektih domačih avtorjev (jezikovni pregledi, pomoč pri iskanju virov, predstavitvi publikacij, pišemo spremne besede, povezujemo). Sodelovanje je utečeno tudi z JSKD OI Litija, ki je posrednik za promocijo ljubiteljske kulture, ki jo v naši ustanovi radi povežemo z dejavnostjo branja.

Branje približujemo tudi stanovalcem Doma Tisje, VDC Zagorje – enoti Litija na rednih bralnih mesečnih urah. Le te so vse bolj priljubljene in tudi obiskane.

Z Razvojnim centrom Srca Slovenije snujemo povezovalne projekte (knjigobeznice, trajnostni projekti – parki, zelene površine v mestu).

Naši prostori so na voljo Podporni skupini obolelih za multiplo sklerozo, ki se dvakrat mesečno srečujejo v knjižnici; tudi diabetiki svoja izobraževanja pogosto pripravljajo v knjižnici.

Knjižnica je odzivna za pobude obeh občin ustanoviteljic – pri pripravi kulturnih vsebin in izvedbi le teh ter pri sodelovanju na področjih, ki jih poznamo (kultura, dediščina, vzgoja, izobraževanje).

Na strokovnem področju poteka sodelovanje na lokalnem in nacionalnem nivoju. Nacionalno je knjižnica vpeta predvsem v povezovanje z institucijami povezanimi z razvojem knjižnične dejavnosti: IZUM, NUK, MKL, ZBDS, Združenjem splošnih knjižnic in posamičnimi knjižnicami, kjer predvsem iščemo dobrih praks in nasvetov za delo z uporabniki.

Lokalno knjižnica ohranja stik s šolskimi knjižnicami – čeprav je njihovo poslanstvo ciljno osredotočeno na šolarje, se dobro usklajujemo za svoje naloge in delovanje; priprava projektov bralne značke, obiskov knjižnice in promocijo knjižne vzgoje.

Ne želimo biti le javni servis na področju branja in knjig, ampak kar splošen navdih za kulturno povezovanje med občani in ustanovami in s tem dvigom kvalitete življenja. Ob nastanku pobud, priložnostih za sodelovanje, izboljševanju aktivnosti branja, splošne kulture, smo vedno na voljo za skupne nastope.

15. OBJAVE IN KNJIŽNICA V MEDIJIH

Objave knjižnice so naše lastne in objave drugih medijev o nas.

Pripravljamo mesečni napovednik prireditev, ki je vodnik po naših aktivnostih za uporabnike in za medije, ki nam sledijo ter poročajo o naši dejavnosti. Izdamo Knjižni čar – letni bilten knjižnice o najvidnejših dogodkih in delu knjižnice (nekaj izvodov natisnemo, ponudimo ga tudi v elektronski obliki na domači strani).

Domača stran knjižnice z vsemi informacijami o dejavnosti, organizaciji, prireditvah. Obvestila o našem delu pošiljamo tudi na druge lokalne portale, predvsem ko gre za napovedi dogodkov. Napovedujemo tudi s pomočjo družabnih omrežjih: profil FB, Instagram.

Knjižnica pripravlja tedenske najave, ki jih posredujemo spletni televiziji MK production (prej ETV). Z nekaterimi mediji imamo sklenjene letne pogodbe za objavo naših obvestil: Radio Geoss, Radio Kum-Aktual. Občinski glasili Občan in Krajevne novice objavljata po svojih prostorskih zmožnostih.

Pojavljanje knjižnice v medijih je pomembno. Ker so obiskovalci zelo selektivni pri obiskovanju, je potrebno obveščati kratko in ciljno, da ujamemo njihovo pozornost.

16. ZAKLJUČEK

Leto 2024 smo si želeli zapomniti po odločitvi, dejanju, ki bi bilo za knjižnico dolgoročnega oz. odločilnega pomena. Žal čas, volja ali pa zavzetost niso bili pravšnji, zato še eno leto našega delovanje zaključujemo z izraženim upanjem, da bo prihodnje leto prineslo rešitev za boljše pogoje delovanja Knjižnice Litija.

V letu 2025 je potrebno spisati in sprejeti strategijo razvoja za prihodnjih 5 let. Iz iztekajoče se strategije lahko nekaj ciljev, ki niso bili realizirani, le prepíšemo v novo obdobje in upamo, da jih bo moč udejaniti.

Ob tem pa skušamo narediti vse, da privabljamo nove obiskovalce, obdržimo aktivne in se še naprej povezujemo z vsemi deležniki v okolju, ki verjamejo, da smo ključna kulturna ustanova za njihovo življenje – 23 % prebivalcev obeh občin, ki so naši člani, so prepričani v to.

Litija, 19. februar 2025

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Štuhec A." with a horizontal line above the first part.

Poslovno poročilo pripravila:

Andreja Štuhec,

direktorica Knjižnice Litija

univ. dipl. novinarka., višja bibliotekarka

B) RAČUNOVODSKO POROČILO

Računovodski izkazi Knjižnice Litija (v nadaljevanju knjižnica) za leto 2024 so izdelani v skladu s Pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

Knjižnica Litija je na podlagi Odredbe o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskega proračuna evidentirana v skupino **posrednega uporabnika proračuna občine**. Po Zakonu o računovodstvu ter Pravilniku o enotnem kontnem načrtu pa še med pravne osebe javnega prava, in sicer kot **določeni uporabniki enotnega kontnega načrta**.

RAČUNOVODSKO POROČILO VSEBUJE NASLEDNJE PRILOGE:

1. Priloge iz Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava:
  - a) Bilanca stanja
  - b) Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev
  - c) Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil
  - d) Izkaz prihodkov in odhodkov – določenih uporabnikov
  - e) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka
  - f) Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov
  - g) Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov
  - h) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

POJASNILA K POSTAVKAM BILANCE STANJA IN PRILOGAM K BILANCI STANJA

29

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov na zadnji dan tekočega in zadnji dan predhodnega obračunskega obdobja.

NAZIV KONTA	2024	2023	INDEKS
DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	850.443	829.319	103
KRATKOROČNA SREDSTVA IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	113.466	133.806	85
ZALOGE	0	0	
AKTIVA	963.909	963.125	100
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	55.173	46.802	118
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	908.736	916.323	99
PASIVA	963.909	963.125	100

1.1. SREDSTVA

DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

Dolgoročna sredstva in sredstva v upravljanju so:

- nepremičnine,
- oprema in druga opredmetena osnovna sredstva.

Med **nepremičnine** spadajo zemljišča in gradbeni objekti.

Knjižnica ima v upravljanju naslednje objekte:

	Nabavna vrednost	Popravek vrednosti	Sedanja vrednost
ZGRADBE:	881.036	87.887	793.149
Knjižnica Litija	653.284	0	653.284
Knjižnica Šmartno pri Litiji	154.964	74.260	80.704
Potujoča knjižnica Gabrovka	33.000	3.878	29.122
Potujoča knjižnica Vače	39.788	9.749	30.039

Zgradba Knjižnice Litija je razglašena za kulturni spomenik in se zato ne amortizira.

Neopredmetena dolgoročna sredstva predstavljajo dolgoročne premoženjske pravice, kot so računalniški programi, ki so namenjeni opravljanju posameznih funkcij za obdobje daljše od 12 mesecev.

Nabavna vrednost **opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev** se je v letu 2024 povečala za 287.460 EUR, in sicer za opremo in drobni inventar v višini 40.754 EUR in za knjižno in neknjižno gradivo v višini 246.706 EUR.

Datum nabave	Nabavna vrednost v €	Naziv OS	Financer
29.02.2024	1.252	2 kom TISKALNIK NALEPK	Občina Litija
22.07.2024	138	MONITOR PHILIPS 27"	MK/Občina Litija
22.07.2024	275	MONITOR PHILIPS 27"	MK/Občina Šmartno
18.07.2024	585	RAČUNALNIK HP PRO TOWER	MK/Občina Litija
18.07.2024	1.169	RAČUNALNIK HP PRO TOWER	MK/Občina Šmartno
31.07.2024	1.189	UPS RT 3KVA+SNP mrežna kartica	občina Šmartno
20.02.2024	640	Prenosnik HP ElliteBook 850 G 15.6", i7 g8, Mobile HP ElliteBook 850 G	MK/Občina Litija
20.02.2024	212	POLNILNA POSTAJA	MK/Občina Litija
20.09.2024	483	DVD SNEMALNIK	občina Šmartno
25.11.2024	822	2 kom STOL ERGONOMSKI	občina Šmartno
19.03.2024	30.783	SONČNA ELEKTRARNA	presežek preteklih let Litija
28.02.2024	3.135	10 kom MIZA 140*60 CM NA KOLESIH	Občina Litija
05.10.2024	71	LESTEV ALU	lastna sredstva

Po zapisniku o popisu osnovnih sredstev smo izločili iz uporabe opremo, ki ni več uporabna oziroma je dotrajana v nabavni vrednosti in popravku vrednosti 14.545 EUR. Odpisali smo predvsem zastarelo, izrabljeno oz. nedelujočo opremo (računalniki, serverji, stoli, bralniki...)

Nakup knjižničnega gradiva je eden od najpomembnejših projektov knjižnice, a namenska sredstva prikazujemo ločeno, in sicer med opredmetenimi osnovnimi sredstvi in obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje od občin.

KNJIŽNIČNO GRADIVO	SKUPAJ v EUR
--------------------	--------------

Ministrstvo za kulturo	25.828
Občina Litija	37.700
Občina Šmartno pri Litiji	14.700
Lastna sredstva	7.792
Donacije - podarjene knjige	1.486
Konverzija in uskladitev	159.200
SKUPAJ GRADIVO:	246.706

V letu 2024 se je redno odpisovalo knjižno gradivo v vseh enotah. Skupna vrednost odpisanega gradiva v vseh enotah je 41.287 EUR, kar je dejansko 2.655 izvodov knjižnega gradiva in 359 izvodov neknjižnega gradiva. V celoti so se odpisale licence za e –knjige, ker so potekle (Biblos) in se sedaj zaračunavajo sproti glede na uporabo (Cobiss-ELA). Vrednost knjižnega in neknjižnega gradiva se razlikujeta med poslovnimi knjigami in programom Cobbis, in sicer za gradivo, ki je bilo evidentirano oz. pridobljeno preden se je vzpostavil sistem Cobbis, ki je zahteval vnos vrednosti gradiva. Pred tem se je vnašala količina gradiva, ne pa tudi posamične vrednosti le teh. V mesecu septembru je bila na nivoju vseh splošnih knjižnic narejena konverzija za gradivo – in sicer pri 13.460 izvodih po ceni 14,77 EUR.

S tem se je uskladila vrednost gradiva med cobissom in poslovnimi knjigami, kar je bila tudi zahteva zadnje revizije.

Med druga opredmetena osnovna sredstva smo uvrstili umetniške dela, kot so umetniške slike in kipi.

Med **dolgoročnimi terjatvami iz poslovanja** vodimo rezervni sklad za knjižnico Vače v višini 328 EUR.

KRATKOROČNA SREDSTVA (RAZEN ZALOG) IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

31

Stanje denarnih sredstev v blagajni na dan 31. 12. 2024 znaša 719 EUR.

Denarna sredstva na računih ter dobroimetja pri bankah in drugih finančnih ustanovah, so odprta pri Upravi za javna plačila, in znašajo 54.143 EUR na dan 31. 12. 2024.

Kratkoročne terjatve do kupcev znašajo 224 EUR.

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo 56.795 EUR na dan 31. 12. 2024, in sicer so to terjatve do ustanoviteljice Občine Litija in Občine Šmartno pri Litiji za decembrski zahtevek.

Terjatve so bile usklajene z izpisom odprtih postavk.

Med **aktivnimi časovnimi razmejitvami** so evidentirani vnaprej zaračunani stroški za storitve pooblaščen osebe za varstvo podatkov.

ZALOGE

Med zalogo blaga so evidentirani zaloge drobnega inventarja.

1.2. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

1.2.1 KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih znašajo 30.883 EUR na dan 31. 12. 2024 in se nanašajo na obveznost za izplačilo plač za mesec december. Obveznost do zaposlenih je bila v celoti poravnana v januarju 2025.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev znašajo 18.432 EUR na dan 31. 12. 2024. Večina obveznosti zapade v plačilo v letu 2025.

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja znašajo 5.366 na dan 31. 12. 2024 in se nanašajo na prispevke na izplačane plače, premije KDPZ, rtv prispevek .

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta znašajo 432 EUR na dan 31. 12. 2024. Z večino dobaviteljev so odprte postavke usklajene.

1.2.2 LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Stanje dolgoročne obveznosti za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva znaša 850.116 EUR na dan 31. 12. 2024. Povečanja in zmanjšanja stanja so bila med letom naslednja:

STANJE OZ. SPREMEMBA	ZNESEK
stanje na dan 31. 12. 2023	829.190
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo osnovnih sredstev s strani ustanoviteljice Občine Litija	10.000
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo osnovnih sredstev s strani ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji	3.939
+ poraba presežka s strani ustanoviteljice Občine Litija	30.783
+ prejeta namenska denarna sredstva za opremo s strani MK (razpis IKT)	1.050
+ poraba presežka s strani ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji	0
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ministrstva	25.828
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ustanoviteljice Občine Litija	37.700
+ prejeta namenska denarna sredstva za nabavo knjižnega gradiva s strani ustanoviteljice Občine Šmartno pri Litiji	14.700
- zmanjšanje stroškov amortizacije, ki se nadomešča v breme obveznosti do virov sredstev (konto 4629)	103.073
stanje na dan 31. 12. 2024	850.116

Presežek prihodkov nad odhodki znaša 58.620 EUR na dan 31.12.2024.

Stanje na kontih skupine 98 smo uskladili s stanjem terjatev za sredstva dana v upravljanje pri obeh ustanoviteljih v skladu s Pravilnikom o načinu in rokih usklajevanja terjatev (Uradni list RS, št. 117/02 in 134/03).

Stanje sredstev prejetih v upravljanje:

- Občina Litija 581.000 EUR
- Občina Šmartno pri Litiji 327.736 EUR
- SKUPAJ 908.736 EUR

POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV

V skladu z Zakonom o računovodstvu in glede na »status« določenega uporabnika zavod v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov se izkazujejo prihodki in odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka. Izkaz prihodkov in odhodkov vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih v obračunskem obdobju in v predhodnem obračunskem obdobju.

Prihodki so razčlenjeni v skladu s SRS in enotnim kontnim načrtom za proračunske uporabnike. Med prihodki so izkazani zneski, ki so nastali od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2024.

Prihodki in odhodki so razčlenjeni na:

- Poslovne prihodke in odhodke (prihodke od poslovanja)
- Finančne prihodke in odhodke (prihodke od financiranja)
- Izredne prihodke in odhodke
- Prevrednotovalne poslovne prihodke in odhodke

NAZIV KONTA	2024	2023	FN 2024	INDEKS 24/23	INDEKS R24/P24	STRUKTURA
PRIHODKI OD POSLOVANJA	553.229	515.757	537.300	107	103	100
FINANČNI PRIHODKI	968	1.699	1.700	57	57	0
DRUGI PRIHODKI	261	0	0	0	0	0
CELOTNI PRIHODKI	554.457	517.456	539.000	107	103	100
STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	128.815	112.772	113.000	114	114	23
STROŠKI DELA	413.016	374.067	412.000	110	100	75
AMORTIZACIJA	8.358	11.530	12.000	72	70	2
DRUGI STROŠKI	1.866	1.982	2.000	94	66	0
FINANČNI ODHODKI	1	2	0	32	0	0
DRUGI ODHODKI	0	0	0	0	0	0
PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	45	0	0	0	0	0
CELOTNI ODHODKI	552.101	500.353	539.000	110	102	100
PRESEŽEK PRIHODKOV	2.357	17.103	0	14		
DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB	87	216	0	40		
PRESEŽEK PRIHODKOV	2.269	16.887	0	13		

2.1. ANALIZA PRIHODKOV

Celotni prihodki doseženi v letu 2024 so znašali 554.457 EUR in so bili za 7 % višji od doseženih v letu 2023 in 3 % višji od načrtovanih (dodatna sredstva za investicijsko vzdrževanje na Vačah - streha).

PRIHODKI	Realizacija 2023	Realizacija 2024	Indeks 24/23

PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	517.393	554.393	107
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC- USTANOVITELJ Občina Litija	361.859	385.663	107
PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC - USTANOVITELJ Občina Šmartno pri Litiji	126.101	139.793	111
MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA	112	128	114
PRIHODKI OD PRODAJE IZDANIH KNJIG IN REVIJ	120	70	58
PRIHODKI OD SOFINANCIRANJA IN IZVAJANJA PROJEKTOV	948	400	42
UPORABNINE IN NAJEMNINE	790	750	95
ČLANARINE	12.769	12.723	100
ZAMUDNINE, OPOMINI	10.613	10.633	100
PRODAJA PUBLIKACIJ		20	0
FOTOKOPIRANJE GRADIVA	169	86	51
PRIHODKI OD OSTALIH KNJIŽ. STORITEV	392	530	135
PRIHODKI OD DONACIJ	1.820	2.370	130
FINANČNI PRIHODKI	1.700	968	57
IZREDNI PRIHODKI	0	261	0
PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	64	64	100
PRIHODKI OD PRODAJE KNJIG IN REVIJ	64	64	100
SKUPAJ PRIHODKI	517.457	554.457	107

34

Delež sofinanciranja ustanoviteljic za plače, ter materialne stroške in storitve so v deležu, in sicer Občina Litija zagotavlja sredstva v višini 73,6 % in Občina Šmartno pri Litiji v višini 26,4 %.

2.2. ANALIZA ODHODKOV

Celotni odhodki doseženi v letu 2024 so znašali 552.101 EUR in so bili za 10 % višji od doseženih v letu 2023 in za 2 % višji od načrtovanih.

Po glavnih postavkah so bili odhodki poslovanja naslednji:

2.2.1. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

so v letu 2024 znašali 128.755 EUR in so bili za 14 % višji od doseženih v letu 2023. Delež v celotnih odhodkih znaša 23 %.

Stroški materiala (konto 460) so znašali 40.028, EUR in so bili enaki doseženim v letu 2023. Delež glede na celotne odhodke znaša 7 %.

Stroški storitev (konto 461) so znašali 88.727 EUR in so bili za 22 % višji od doseženih v letu 2023. Delež glede na celotne odhodke znaša 16 %.

2.2.2 STROŠKI DELA

so v letu 2024 znašali 413.016 EUR in so bili 10 % višji od doseženim v letu 2023. Delež v celotnih odhodkih znaša 75 %.

	Realizacija 2023	Realizacija 2024	Indeks 24/23	Struktura 2024
Stroški dela:	374.067	413.016	110	100
Bruto plače in nadomestila	281.351	316.653	113	77
Prispevki na plače	45.451	51.408	113	12
Regres	13.900	14.942	108	4
Dodatno pokojninsko zavarovanje	5.264	5.924	113	1
Prevoz na delo	3.684	3.390	92	1
Prehrana	15.856	17.576	111	4
Drugi izdatki zaposlenim	8.561	3123	36	1

Plače so bile obračunane za 12 zaposlenih, in sicer, direktor, poslovni sekretar, informatik, pet knjižničarjev, trije bibliotekarji ter 0,5 manipulant in 0,5 čistilke. Nadomestila osebnih dohodkov za bolezni v breme knjižnice so bila izplačana za 584 delovnih ur, v breme ZZS 120 delovnih ur. V skladu s predpisi je bil izplačan regres za letni dopust v višini minimalne plače, ter kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

V knjižnici je bila izplačana redna delovna uspešnost za leto 2024, na pol leta, in sicer, 10.7.2024 in 10.1.2025, ter za direktorico za leto 2023. Izplačani sta bili dve jubilejni nagradi, in sicer za 30 in 40 let v javnem sektorju. V mesecu decembru se je delavki izvedel poračun premalo izplačanih plač za obdobje petih let.

2.2.3. STROŠKI AMORTIZACIJE

so v letu 2024 znašali 8.358 EUR.

Amortizacija je obračunana po predpisanih stopnjah v znesku 112.917 EUR:

- del amortizacije, ki je bil vračunan v ceno znaša 8.358 EUR (končni rezultat skupine 462),
- del amortizacije, ki je bil knjižen v breme obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje znaša 103.073 EUR (podskupina 980) in prejete donacije, namenjene nadomeščanju stroška amortizacije znaša 1.486 EUR (podskupina 922) in

2.2.4. OSTALI DRUGI STROŠKI

so bili v letu 2024 evidentirani v znesku 1.866 EUR za članarine, RTV naročnino in nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

2.3. POSLOVNI IZID

Razlika med prihodki in odhodki z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb izkazuje pozitiven poslovni izid - presežek prihodkov nad odhodki v višini 2.269 EUR.

POJASNILA K POSTAVKAM IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka služi spremljanju gibanja javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Takšno evidenčno izkazovanje podatkov je namenjeno sestavljanju bilanc na ravni države. V izkazu so prikazani vsi prejemki in izdatki, ki so bili vplačani v letu 2024. Podatki v tem izkazu niso primerljivi s podatki iz izkaza prihodkov in odhodkov, sestavljenim po načelu nastanka poslovnega dogodka. Izrazna moč izkaza je v tem, da izkazuje poslovne dogodke, pri katerih je nastal denarni tok. V izkazu so prikazani ločeno prihodki in odhodki za izvajanje javne službe ter prihodki in odhodki za izvajanje tržne dejavnosti.

Med prihodki za izvajanje javne službe predstavljajo največji delež prilivi s strani ustanoviteljic Občine Litija in Občine Šmartno pri Litiji za redno dejavnost, za katero smo ustanovljeni. Prejeta sredstva iz občinskega proračuna znašajo 577.744 EUR, kar znaša 91 % od vseh prejetih sredstev in so se v primerjavi z preteklim letom povečali za 6 %.

Celotni prihodki znašajo 633.652 EUR, glede na leto 2023 so se povečali za 5 %, odhodki znašajo 668.067 EUR in so povečali za 10 % glede na leto 2023.

Izkazujemo presežek odhodkov nad prihodki v višini 34.415 €. Gre za porabo dela presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let, ki smo jih namenili za izgradnjo sončne elektrarne.

- v evrih -		FINANČNI NAČRT	REALIZACIJA	REALIZACIJA	INDEKS	INDEKS
		2024	2024	2023	R24/FN24	R24/R23
KONTO	NAZIV	(1)	(2)	(3)	(4=2/1*100)	(5=2/3*100)
7	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	627.210	633.652	600.742	101	105
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	627.210	633.588	600.678	101	105
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ	597.600	604.622	571.317	101	106
7400	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna	25.600	26.878	26.641	105	101
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA LITJA redna dejavnost	369.660	369.660	359.660	100	103
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov- OBČINA LITJA gradivo	37.700	37.700	37.700	100	100
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov OBČINA LITJA investicije	10.000	15.744	3.050	157	516
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO redna dejavnost	135.940	136.001	126.769	100	107
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO gradivo	14.700	14.700	14.700	100	100
7401	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov - OBČINA ŠMARTNO investicije	4.000	3.939	2.796	98	141
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe	29.610	28.966	29.361	98	99
del 7102	Prejete obresti	1.500	1.073	1.524	72	70
7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	790	545	790	69	69
7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	25.500	24.978	25.227	98	99

730	Prejete donacije iz domačih virov	1.820	2.370	1.820	130	130
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	0	64	64	0	100
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu		64	64	0	100
4	II. SKUPAJ ODHODKI	658.010	668.067	605.340	102	110
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	658.010	668.007	605.340	102	110
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	354.260	354.038	320.800	100	110
del 4000	Plače in dodatki	309.700	309.026	272.096	100	114
del 4001	Regres za letni dopust	15.050	14.942	13.900	99	108
del 4002	Povračila in nadomestila	20.100	20.771	19.451	103	107
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	7.000	6.176	6.794	88	91
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	2.410	3.123	8.561	130	0
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	57.110	56.805	50.202	99	113
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	28.138	27.920	24.680	99	113
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	22.543	22.463	19.812	100	113
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	191	224	193	117	117
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	318	316	279	99	113 ³⁷
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	5.920	5.882	5.239	99	112
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	113.840	120.447	118.272	106	102
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	44.000	49.717	43.409	113	115
del 4021	Posebni material in storitve	3.600	539	3.518	15	15
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	25.000	29.618	28.787	118	103
del 4023	Prevozni stroški in storitve	1.800	6.832	1.758	380	0
del 4024	Izdatki za službena potovanja	5.800	2.618	5.723	45	46
del 4025	Tekoče vzdrževanje	25.740	17.989	27.459	70	66
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	1.900	4.265	1.846	224	231
del 4029	Drugi operativni odhodki	6.000	8.869	5.771	148	154
420	J. Investicijski odhodki - GRADIVO	88.000	84.696	88.346	96	96
420	J. Investicijski odhodki INVESTICIJE-OPREMA	44.800	40.974	27.720	91	148
420	J. Investicijski odhodki INVESITIJSKO VZDRŽEVANJE	0	11.107	0	0	0

2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	0	60	0	0	0
del 402 C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	0	60	0	0	0
III. PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) PRIHODKOV NAD ODHODKI (I.-II.)	-30.800	-34.415	-4.599		

Poslovni izid po fiskalnem pravilu

5. člen Zakona o fiskalnem pravilu določa, da se morajo presežki, ki jih zavod kot posamezna institucionalna enota sektorja države ustvari v posameznem letu prikazovati in zbirati na ločenem kontu. Skladno z ZIPRS1718 se presežek po denarnem toku zmanjša za neplačane obveznosti (razred 2), neporabljen namenska sredstva (razred 9), ki so namenjena za financiranje izdatkov v prihodnjem obdobju, in ki so evidentirana na kontih časovnih omejitev ter za neporabljen sredstva za investicije.

Knjižnica izkazuje negativno stanje sredstev v skladu s fiskalnim pravilom.

POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV

V letu 2024 tako kot tudi v preteklih letih nismo dajali posojil, zato tudi prometa iz naslova prejetih vračil danih posojil nismo imeli.

38

POJASNILA K IZKAZU RAČUNA FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV

V letu 2024 tako kot tudi v preteklih letih nismo dajali posojil, zato tudi prometa iz naslova prejetih vračil danih posojil nismo imeli.

POJASNILA K IZKAZU PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti je skoraj enak izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov. Med prihodke na trgu so evidentirani, prodaja knjige Mostovi časa v višini 64 EUR.

Računovodsko poročilo pripravila: Vesna Zaletelj (Računovodstvo Veza Vesna Zaletelj s.p.)